

NOOT 5

- policy bespreking d.d. 19 januari 1959

Aanwezig: H.BVD - H.B - KB/N - BAB - EZ 1 - EZ 2 - BPO.

H.BVD wil een historisch overzicht geven en tevens een blik in de toekomst slaan.

H.BVD geeft een programma op, dat ter discussie is:

1. Wij moeten de strijd aan de gang houden. Zelfs als de Groot zou dreigen het loodje er bij naar te leggen, moeten wij hem helpen, want een goede eenheids-CPN is weliswaar geen gevaar voor Nederland, maar wel een steen des aanstoots, die wij juist verwijderd dachten te hebben.
2. De EVC is in dit alles een uiterst belangrijke factor. De oude EVC staat er allerbelabberst voor. Suurhoff heeft terecht gezegd: "zorg er voor dat je tot elke prijs de EVC handhaaft". H.BVD gelooft, dat het zeer noodig is, dat wij operationele aandacht besteden aan de EVC. Behalve dat het een interne noodzaak is te voorkomen, dat de EVC zich oplost en de leden zich nestelen in andere vakverenigingen, geeft de EVC bovendien de mogelijkheid om het front buiten, i.e. het internationale werk op peil te houden. Vandaar dat de EVC goed door ons bekeken moet worden, om te zien wat wij kunnen doen om dit instituut in stand te houden. Op een vraag van BAB zegt H.BVD, dat hij het nu heeft over de oude EVC. Als wij de EVC 1958 dood drukken, hebben wij aan de eisen van Suurhoff voldaan. Voor het buitenland hebben wij de GVV, maar ook onze buitenlandse contacten. Noemt heftige beroering in de gelederen van de NENHI-socialisten. Hier is troebel water, waar zonder enige twijfel in te vissen valt.
3. EVC:
 - a) zou het mogelijk zijn om met de hulp van onze zeer goede (1 & 2) bevriende ondernemers, de EVC een succesje te laten krijgen, zodat Brandsen weer geloof krijgt in zijn eigen roeping. Hij moet bewezen zien, dat er een reden tot bestaan voor de EVC is, hetgeen hij altijd heeft gezegd.
 - b) zouden wij niet een regeringsinstantie t.o.v. de EVC een tegemoetkomend standpunt laten innemen door ze ergens een succesje te geven. H.BVD begrijpt dat dit een tweesnijdend zwaard is.
 - c) kunnen wij in dit verband naar voren halen?
H.BVD vraagt zich af, of iets kan beginnen met Bertus Branken als die niet meer voortdurend wordt getrapt door Paul de Groot.
Over de O.V.B. hebben wij de laatste tijd niets meer gehoord.

5. Blijft het tijdschrift, dat uitermate moeilijk op touw is te zetten met mensen als Gortzak, Wagenaar e.a.

Discussie over de door H.BVD naar voren gebrachte punten, zal op 21 januari a.s. plaats hebben.

EAB maakt bezwaar tegen stelling van H.BVD, dat het goed zou zijn als de EVC-1953 zou verdwijnen, want dit is onze lijn met het WVV. Zodra de oude EVC weg is, zal Paul de Groot de EVC-1958 laten ondergaan in de andere vakverenigingen, dat wordt een groot geveer. Paul de Groot had gelijk toen hij zei, "zolang je ze in stand houdt. steriliseer je ze".

5. Tijdschrift naast De Brug

H.BVD deelt mede, dat de Brug een 14-daags blad gaat worden, op goedkoop papier - de komende 7 weken ingesteld op de verkiezingen.

et andere blad zou een theoretisch blad worden. Hiermede komen zij in het straatje van Iohar Metzels.

een lijn, waarlangs wij theoretische artikelen -

Hoort verder

- kunnen plaatsen in het Internationale

Tijdschrift. Wij moeten gaan vragen om deze bijdrage.

H.BVD zet uiteen, dat het een Nederlands tijdschrift wordt

In hun strijd moeten de buitenlanders artikelen uit dit tijdschrift citeren. Als wij in maart en april met een Nederlandse tijdschrift zouden kunnen komen en dit daarna zouden kunnen uitbreiden tot een internationaal tijdschrift, dan is de eerste stap gedaan, aldus H.BVD.

- - - - -

NOOT 26

OCHTENDBESPREKING d.d. 27 December 1957.

Aanwezig: P.H.B.V.D., P.H.C., ~~H.B.~~, ~~KB/N.~~, ~~KB/H.~~

Afwezig: H.B.V.D., ~~H.K.A.~~

.H.B.V.D.

✓/✓ vraagt hoe het gesprek met H.K.C. over het artikel t.a.v. P. de
GROET in Volkskrant en Parool is verlopen.
KB/N en H.B. zijn bij deze bespreking n.l. aanwezig geweest.

/ Voorstel van P.H.B.V.D.: een bespreking te houden over het
publiceren van artikelen in de diverse kranten, bij voorkomende
gelegenheden, zoals b.v. thans de kwestie C.P.N./E.V.C.

B/N.

deelt mede, dat nog meer roeyementen te verwachten zijn.

De E.V.C./Metaal zal drie vergaderingen organiseren.

KB/H meldt het laatste nieuws inzake

.H. V.D.

doet tenslotte het voorstel de dagtaken KB/G en KB/N aan alle
deelnemers der ochtendbespreking te verstrekken, zodat een
ieder op de hoogte is van de lopende zaken.

NOOT 39

Ex.no.: -1-

Totaal aantal olz.: 4

Bespreking 6 december 1957

No. 31

Aanwezig: HBVD, PHBVD, HMA, HB, HC, HD (was bij het laatste gedeelte niet aanwezig), KB/G, KB/W en PHC

12. Minister SUURHOFF heeft HBVD gevraagd, hem elk symptoom van stakingsonrust, waarvoor als motief dreigende werkloosheid zou gelden, direct te willen melden.
Op een vraag van HB of ook conflicten moeten worden gemeld, waar in de E.V.C. geen rol speelt, antwoordt HBVD bevestigend, voor zover ten minste werkloosheid als argument wordt gebruikt.

NOOT 40

10/12

OCHTENDBESPREEKING d.d. 17 December 1957.

Aanwezig: H.B.V.D., P.H.B.V.D., H.K.A., KB/G., KB/N., H.B., H.C.,
Secr. KB/N (S).

H.B.V.D.

H.B.

H.B.V.D.

KB/N.

H.B.V.D.

H.B.

H.B.V.D.

Vraagt laatste nieuws uit C.P.N.-E.V.C.
Grijpt terug op het door B. in December 1957 samengestelde
"Beeld ten aanzien van C.P.N.-E.V.C."

Geeft een overzicht over het gesprek met Min. SUURHOF.
Conclusie: E.V.C. dient tot elke prijs te blijven bestaan.
Het door B. samengestelde "Beeld" is niet aan de Minister
gegeven.

De conclusie van de bespreking (B.-KB/N) gisteren is geweest,
dat nog niets gepubliceerd dient te worden om de C.P.N. geen
wapen tegen de oppositie in handen te geven.
Vandaag tot dag zal bezien dienen te worden of gepubliceerd
moet worden en hoe.

Legt zich bij de conclusie der bespreking neer.
Hoe en aan wie dient de rapportage der beschikbare gegevens
te geschieden.

Aan Min. President onder mededeling, dat de gegevens ter
persoonlijke informatie zijn. Aan Min. SUURHOF onder
mededeling, dat niets dient te worden doorgegeven ter
publicatie.

Distributie van de verbindingen is te omvangrijk en daardoor
gevaarlijk, of wel het bericht verwatert te veel.

Dus een bericht aan 3 Ministers (Min. President, Min. SUURHOF,
en Min. STRUYCKEN).

Eventuele verzending nog nader te bespreken.

17 December 1957.

NOOT 43

2
OCHTENDBESPREKING d.d. 7 Januari 1958.

Aanwezig: ~~P.H.B.V.D.~~, ~~H.K.A.~~, ~~H.C.~~, ~~H.B.~~, ~~KB/N.~~, ~~KB/A.~~ secr. KB/M(S).

Afwezig: H.B.V.D.

KB/H.

Geloofd dat eerste doel in operatie om scheuring E.V.C.-C.P.N. duidelijk te maken, bereikt is.

GROOT toegeeft dat een fractie in de partij gevormd wordt. Hij wil de opposanten nog een laatste kans geven. De oppositie moet nu een doel gegeven worden, hierin moet dzz. gestimuleerd worden. dat de

H.K.A.

Welke houding wordt nu van het W.V.V. verwacht?

KB/N.

Verwijst naar de gesprekken van _____ en _____ met vertegenwoordigers in de E.V.C.

7 Januari 1958.

NOOT 53

2

OCHTENDBESPREEKING d.d. Vrijdag 28 februari 1958

Aanwezig: H.BVD - ~~H.KA~~ - ~~H.B~~ - ~~H.D~~ - ~~KB/G~~ - ~~KB/N~~
Afwezig: PH.BVD - ~~H.C~~

H.BVD vraagt zich af of er onzerzijds actie is gewenst inzake het conflict CPN/EVC.

KB/N geeft de volgende lijn aan: Nu geen bepaalde beslissing forceren. Onze tactiek moet zijn voorlopig zoveel mogelijk vergaderingen uit de weg te gaan (CPN wil een EVC congres beleggen). Hierdoor vergaat de partijjongens de lust en zullen zij de zaak misschien een beetje beu worden, ook omdat zij voelen dat ze eens iets aan de verkiezingen moeten doen. Het moet ons streven zijn, om de grote massa van ca. 26.000/partijleden, die nooit vergaderingen hebben bezocht, in beweging te krijgen.

KB/N wil daartoe een referendum houden, getekend door het Bondsbestuur, in de zin van "hebben jullie vertrouwen in Bertus Brandsen?".

H.BVD vindt dit een uitstekend idee.

Op desbetreffende vraag van H.BVD zegt KB/N, dat de verkiezingen in het referendum niet moeten worden aangeroerd. Maar: "Dit is geen anti-communistische manifestatie, integendeel, wij wekken onze leden op om trouw te blijven aan de partij"

H.BVD: "want wij verfoeien het revisionisme etc".

Men is het er over eens, dat men alles moet vermijden, dat de Groot aanleiding zou kunnen geven te zeggen "Zie je wel, .."

NOOT 54

2

OCHTENDBESPREKING d.d. 31 Januari 1958.

Aanwezig: H.B.V.D., ~~P.H.B.V.D.~~, ~~H.K.A.~~, ~~H.C.~~, ~~H.B.~~, ~~KB/N.~~, ~~KB/G.~~

Besloten wordt, dat de aangewezen contacten van de werknemers organisaties voortaan ook een maandoverzicht zullen ontvangen. Het onderwerp security zal door H.B. met dezen worden opgenomen.

31 Januari 1958.

NOOT 55

A. M. H.

OCHTENDBESPREEKING op zaterdag 8 november 1958.

Aanwezig: ~~PH.BVD~~ - ~~H.KA~~ - ~~H.B~~ - ~~PH.C~~ - ~~H.D~~ - ~~KB.H~~ - ~~KB.N.~~

Afwezig : H.BVD

KB/N vraagt zich af of wij langzamerhand moeten gaan praten met van
het NVV, nu de communisten openlijk spreken over infiltratie van het NVV.
H.B leest een artikel hierover voor uit De Waarheid onder het hoofd "De weg
naar de brede massa". H.B heeft BBL gevraagd met spoed een rapport te maken
over deze infiltratie-politiek van de EVC-1958.
PH.BVD merkt op, dat het initiatief weer van ons moet uitgaan; wij moeten dus
maar eens contact opnemen met

NOOT 56

OGHTENDBESPREEKING d.d. Vrijdag 14 maart 1958

Aanwesig: I.BVD - ~~PH.BVD~~ - ~~H.KA~~ - ~~H.B~~ - ~~PH.C~~ - ~~H.D~~ - ~~KB/H~~ - ~~KB/H.~~

I.BVD vertelt, dat de leden van de Kamercommissie zeer gelukkig waren geweest met de uiteenzetting van H.B'S over het conflict CPN/EVC.

NOOT 57

Ex.no.: - 1 -

Totaal aantal blz.: 3

Bespreking 11 februari 1958

No.37

Aanwezig: HBVD, HKA, HB, HC, HD, KB/N en
PHC

Afwezig : PHEVD, tot 11.00 uur KB/G

HB maakt in dit verband nog de opmerking, dat het verbreken van de monolitische structuur van het communisme thans opgave No. 1 van het Westen is. Thans zou het Vakverbond in Moskou en het iets meer westerlijk georiënteerde W.V.V. tegen elkaar uitgespeeld moeten worden. Hiertoe zou het I.V.V. zich wat toeschietelijker moeten betonen. Het I.C.V. heeft op dit gebied echter nog betere mogelijkheden.

NOOT 61

5
2
OCHTENDBESPREEKING d.d. Donderdag 17 april 1958

Aanwezig: H.BVD - PH.BVD - H.B - PH.C - KB/G - KB/N

Afwezig : H.KA - H.D - / -

H.BVD heeft gisteren van 16.00 tot 18.30 uur de Minister van Binnenlandse Zaken op bezoek gehad.

De Minister had zitten genieten van het verhaal over het conflict CPN/EVC en was spontaan met vragen en suggesties gekomen.

NOOT 64

OCHTENDBESPREKING d.d. Woensdag 5 maart 1958

Aanwezig: H.BVD - ~~PH.BVD~~ - ~~H.B~~ - ~~H.D~~ - ~~PH.C~~ - ~~KB/G~~ - ~~KB/N~~
afwezig: ~~H.KA~~ tot 09.30 uur.

KB/N deelt mede, dat de oppositieleden in de EVC bijzonder blij met de courantenartikelen zijn; dat de partij d.e.t. er zeer verbitterd over is.

KB/N heeft onderhoud gehad met _____ over het onderwerp:
"Kunnen wij ooit de monolithische structuur van het communisme via de
communistiche partij(en) verbreken?" "In hoeverre kunnen wij in Moskou
bepaalde figuren beïnvloeden, die "andere geluiden" laten horen?"
De bezoeker, hoewel sceptisch gestemd in het begin, was later geheel over-
tuigd en is een groot voorstander geworden van gezamenlijk overleg tussen Ne-
derlanders en Engelsen over uitbreiding van de activiteiten.

5-3-58

NOOT 71

Aan : KB/N

Van : BPO

Nr. : 335

Betreft: Policy van de CPN-oppositie

1. Voor de planning van de operatie werd tot dusver als uitgangspunt aangehouden, dat de oppositie geen enkele daad mocht stellen welke door de CPSU en de overige communistische partijen zou kunnen worden geïnterpreteerd als te zijn gericht op het doen van afbreuk aan de C.P.N. Immers, het streven van deze Dienst is gericht op verbreiding van het revisionisme buiten de eigen landsgrenzen. Derhalve moest tot elke prijs worden voorkomen, dat de CPSU een wapen in handen kreeg om de Oppositie als een het communisme vijandig gezinde organisatie te brandmerken. Zulks hield o.m. in, dat de Oppositieleiding geen gehoor mocht geven aan de bij talrijke aanhangers levende wens een nieuwe communistische partij op te richten.

Deze policy heeft gedurende geruime tijd het gewenste resultaat opgeleverd. De C.P.S.U. heeft, sinds het ontstaan van het conflict, begin 1958, geen enkele maal openlijk stelling genomen tegen de Oppositie. Er waren zelfs aanwijzingen, dat Moskou, hoewel de Oppositie niet gunstig gezind, beoogde een compromis tussen CPN en Bruggroep te bewerkstelligen. (In dit verband moge worden gereserveerd de uitlatingen van Goulloze over een mogelijk aftreden van De Groot als algemeen-secretaris en de pogingen van het W.V.V. de eenheid in de E.V.C. te herstellen.)

Enige recente gebeurtenissen nopen ons echter ons te beraden op de houdbaarheid van het hiervoren omschreven uitgangspunt.

In de eerste plaats dient te worden gesignaleerd het artikel van Ponomarew, lid van het Partijbestuur van de CPSU, in het oktobernummer van *Kommunist* waarin o.m. wordt gesteld dat de revisionisten een volledige ideologische nederlaag geleden hebben in de communistische partijen van Brazilië, Oostenrijk, Italië en Nederland.

Voorts dient te worden gesignaleerd, dat volgens functionarissen kortgeleden van gezaghebbende Chinese zijde Wagenaar en Brandsen als renegaten werden betiteld.

Als een verdere aanwijzing voor de veranderde koers van Moskou mag worden gezien het afdrucken van de artikelen van De Groot over het revisionisme in de Deense C.P. in de *Prawda* enige weken geleden.

Tenslotte moge erop worden gewezen, dat Wagenaar en Brandsen medio oktober j.l. een onderhoud verzochten met _____, doch tot dusver nog steeds niet in de gelegenheid werden gesteld hun zaak te bepleiten.

De conclusie van een en ander kan slechts zijn, dat de CPSU, gesecondeerd door de belangrijke Chinese C.P., thans een definitief en vernietigend oordeel over de Oppositie heeft uitgesproken.

Hiermede komt echter het uitgangspunt voor de tot dusver door de Dienst gevolgde policy te vervallen en worden wij voor de vraag geplaatst welke koers thans kan leiden naar het ongewijzigde doel, verbreding van het revisionisme.

2. Als werktuigen staan de Dienst momenteel ter beschikking:

a. De Brug-groep.

_____ kunnen wij tot op zekere hoogte de koers van deze groepering aangeven.

b. De E.V.C.

Door _____ kunnen wij enige invloed op de policy van deze organisatie uitoefenen.

Overigens heeft _____ vrij veel invloed op b.v. Brandsen.

Of de E.V.C. in de toekomst als platform voor het verbreden van het revisionisme kan worden gebruikt, is voorlopig een open vraag. Denkbaar is, dat het besluit van Moskou de groep Wagenaar-Brandsen als partijvijanden te brandmerken binnen afzienbare tijd zal doorwerken in het W.V.V. en dat de leiding van het W.V.V. zal besluiten de E.V.C. niet langer als aangesloten organisatie te erkennen.

Indien zulks geschiedt, is de E.V.C. ten dode gedood en in ieder geval onbruikbaar geworden voor onze doeleinden. Van groot belang is derhalve,

te doordringen van de noodzaak zo spoedig mogelijk contact te (doen) zoeken met functionarissen van andere bij het W.V.V. aangesloten organisaties om te trachten hun steun te verkrijgen.

Eerst nadat deze dreiging voor het voortbestaan van de E.V.C. is opgeheven, kan worden bezien op welke wijze de E.V.C. aan onze verstrekkende doeleinden dienstbaar kan worden gemaakt.

De Bruggroep in zijn huidige vorm is als werktuig niet bijzonder geschikt en gevreesd moet worden, dat aan deze groepering zonder enige organisatorische grondslag geen lang leven beschoren zal zijn.

Tot dusver heeft de Brug-leiding de interesse van vriend en tegenstander onder de communistisch ge-oriënteerden kunnen behouden door te trachten de meningsvorming in de C.P.H. zodanig te beïnvloeden dat op het komende congres de politieke koers van de Partij en de samenstelling van het P.B. aantrekkelijk zou worden gewijzigd. Alles wijst erop dat De Brug in dit streven niet is geslaagd. Als vaststaand kan worden aangenomen, dat talrijke Brug-aanhangers, door de besluiten van het CPN-congres geconfronteerd met hun échec, tot inactiviteit zullen vervallen. De groepering zal een geleidelijke en geruisloze dood sterven en daarmee een vurige wens van De Groot vervullen.

Teneinde het potentieel van de Brug-groep te behouden, zal derhalve moeten worden getracht de aanhangers ervan te bundelen in een nieuwe organisatie met een positieve grondslag. Hoewel tot oprichting, o.q. proclamatie van plannen tot oprichting van de nieuwe partij n.m.m. eerst mag worden overgegaan na het CPN-congres, is het noodzakelijk de wenselijkheid van een nieuwe partij zo spoedig mogelijk te bespreken.

Havolgend gelieve U aan te treffen enige punten welke wellicht als basis kunnen dienen voor intern overleg.

3. De op te richten partij zal zoveel mogelijk moeten voldoen aan de volgende kenmerken :
 - a. Zij moet wervingskracht bezitten, in het bijzonder onder die personen die thans nog lid zijn van de CPN, doch zich in die partij om een of andere reden niet happy voelen (= afbreuk aan de CPN)
 - b. Zij moet in korte tijd zodanig worden uitgebouwd, dat zij in 1960 bij de verkiezingen tenminste één vertegenwoordiger in de Kamer krijgt. (=consolidatie van aan CPN berokkende schade)
 - c. Zij moet zeer nauw contact houden met de E.V.C. (= "van de massa's leren en aan de massa's leren")
 - d. Zij moet op ruime schaal internationaal contact onderhouden. (= verbreiding van het revisionisme)

ad.a Teneinde de nieuwe partij wervingskracht te verlenen onder de communistisch georiënteerden, zou het dienstig zijn de naam van de partij zo te kiezen, dat geen misverstand mogelijk is over de politieke kleur. Te overwegen ware of de nieuwe partij zich kan bedienen van de naam CPN-1958, C.P.H. of iets dergelijks.

De verwarring die in het contact met buitenlandse communistische partijen kan ontstaan b.v. door het gebruik van briefpapier met een briefhoofd "CPN-'58" mag als welkom bijproduct van een geschikte keuze van de partijnaam worden beschouwd.

Voorts ware te bezien, of het niet nuttig zou zijn het beginselprogramma van de nieuwe partij in grote mate eensluidend te maken met dat van de CPN. Slechts enige punten (b.v. het beginsel van het democratisch centralisme) zou men afwijkend moeten formuleren.

ad b. Voor de uitbouw van de nieuwe partij zal het nodig zijn een aantal vrijgestelde propagandisten aan te trekken. Voorts zal het nodig zijn de frequentie van het blad De Brug aanzienlijk te verhogen, b.v. door er een weekblad van te maken. Hiervoor moeten vaste medewerkers worden aangetrokken.

De financiële consequenties van een en ander zullen nauwkeurig moeten worden bestudeerd.

ad c. Een nauw contact van de nieuwe partij met de E.V.C. is om diverse redenen nodig.

Momenteel heeft de E.V.C. meer en belangrijker internationale contacten dan de Oppositie. Getracht zal moeten worden deze contacten mede dienstbaar te maken aan de nieuwe partij.

Ook ter vergroting van de wervingkracht is een nauw contact met de E.V.C. noodzakelijk. Denkbaar is, dat een aantal E.V.C.-leden kan worden overgehaald toe te treden tot de partij.

Op grond van theoretische overwegingen is nauw contact van de nieuwe partij met de E.V.C. evenzeer noodzakelijk. De vakbeweging vormt één der voornaamste schakels van de communistische partij met de massa's.

Ingeval het W.V.V. mocht besluiten de E.V.C. uit te stoten, is de E.V.C. ten dode gedoemd. De nieuwe partij moet in dat geval trachten de E.V.C.-leden op te vangen b.v. door een rechtskundig adviesbureau te creëren.

ad d. Het internationale contact van de nieuwe partij dient in de eerste plaats gericht te zijn op Denemarken. Volgens en heeft zeer goede relaties in de communistische partijen van de overige Scandinavische landen. Dit schept wellicht een mogelijkheid om een "revisionistisch platform" in Noord-West-Europa te vormen dat kan worden benut om het revisionisme in andere West-Europese landen te stimuleren.

Voorts zal contact moeten worden gezocht met Zuid-Slavie, zulks alleen reeds om te trachten een cover voor de financiering van de nieuwe partij te scheppen. (Een enkele geldzending van Zuid-Slavie kan vrij eenvoudig worden veelevoudigd door uit andere bron te putten).

Overigens zullen alle mogelijkheden tot contact met vooraanstaande leden van P.C.F., P.C.I. en B.C.P. moeten worden benut. Te overwegen ware, op welke wijze contact kan worden verkregen met de Engelse groepering rondom "The Reasoner".

3 dec. 1958.

NOOT 75, 87, 103, 104

Vervaardigd in zeven exemplaren.

Ek. No. 6

HET OPERATIONEEL BELEID

TEN AANZIEH VAN

BRUGGROEP EN E.V.C.

TOT MEDIO MAART 1959.

Inleiding.

De onrust in de Partij, reeds jarenlang latent aanwezig door het dictatoriale optreden van De GROOT, versterkt door CHROESTOJEW's speech op het XXe Congres van de C.P.S.U. en de opstand in Hongarije, culmineerde eind 1957 in ernstige meningsverschillen in het Partijbestuur.

Naast ideologische meningsverschillen (C. GEUGJES) was het vooral de door De GROOT voorgestane politiek van liquidatie van de E.V.C., welke de gemoederen heftig in beroering bracht.

Het "incident VERREIJF" was de vonk in het kruitvat en bracht een uitbarsting te weeg welke uiteindelijk, begin 1958, leidde tot verwijdering uit het Partijbestuur en roeyement van figuren als: B. BRANDSEN, J.F. REUTER, H. GORTZAK; G. WAGENAAR en M.S. LIPS-ODINOT.

De gevolgen waren ingrijpend. Het ledental van de Partij liep tot ca 12.500 terug de oplage van "De Waarheid" bereikte met ca 20.000 exemplaren een dieptepunt; de E.V.C. werd, als gevolg van een uiteenvallen in twee organisaties en het bedanken van ca 20% van het oorspronkelijk ledental, in het vakbondspolitieke bestel van veel minder betekenis; de communistische fractie in de Tweede Kamer viel uiteen in een groep van vier dissidenten en een groep van drie De GROOT-getrouwen.

De groep WAGENAAR-GORTZAK won sindsdien een zekere aanhang uit de C.P.S.U., waarbij zich langzamerhand een aantal ex-leden van de Partij aansloten. Medio mei 1958 begon men met de uitgave van een maandblad "De Brug",

hetwelk als het ware het middelpunt werd van de dissidentengroepering (oplage 3000).

Het hiernavolgend overzicht beoogt een inzicht te geven in het gevolgde operationele beleid t.o.v. de dissidente communistische beweging "De Brug", waarbij in mindere mate de M.V.C. betrokken zal zijn.

Gebeurtenissen

Op 29 april 1958 vond in "Bellevue" te Amsterdam de eerste grote bijeenkomst van opposanten plaats.

G. WAGENAAR gaf op deze bijeenkomst opheldering over het ontstaan van het conflict. De aanwezigen (ca 200 personen) kregen op deze bijeenkomst en op de dd. 6-5-'58 gehouden vervolgvergadering de gelegenheid zich uit te spreken over de wijze waarop de oppositie haar activiteit zou bedrijven. Duidelijk bleek, dat een aanzienlijk aantal aanwezigen geporteerd was voor de oprichting van een nieuwe partij op marxistisch-leninistische grondslag. Besloten werd een hechte beweging op te bouwen rondom het orgaan "De Brug", teneinde op deze wijze te strijden voor "gezondmaking" van de C.P.N.

Een en ander werd in de gehele Nederlandse pers vrij uitvoerig gepubliceerd.

Activiteit B.V.D.

Enige in de oppositie werkzame agenten waren tevoren geïnstrueerd hun stem te verheffen tegen plannen tot oprichting van een nieuwe partij.

Commentaar

Aan deze policy lagen de volgende overwegingen ten grondslag.

1. De opzet was voort te gaan met het doen van afbreuk aan de C.P.N. Tot dat doel moest worden getracht de tot dusver "linientreu" gebleven C.P.N.-leden te be-

invloeden. Zulks kon met de meeste kans op succes gebeuren door personen die voorgaande goede communisten te zijn.

Derhalve moest zo lang mogelijk worden getracht te voorkomen dat de oppositie door de C.P.S.U. als revisionistisch kon worden veroordeeld. De formatie van een tweede partij zou de afstand tussen de opposanten en de partijleden vergroten, waardoor "contactmogelijkheid" tussen hen zou verminderen. Tevens werd verondersteld dat de C.P.S.U. hierdoor sneller tegen de opposanten zou optreden en deze groepering openlijk als revisionistisch zou kenmerken.

2. Zolang de oppositie zich onthield van revisionistische uitspraken en de C.P.S.U. geen officieel standpunt inzake het geschil had ingenomen, was het voor buitenlandse communistische partijen moeilijker elk contact met aanhangers van De Brug te weigeren. Het W.V.V. in het bijzonder kon zich nauwelijks permitteren de bij De Brug aangesloten J.V.C.-functionarissen, zoals de vicevoorzitter van het W.V.V. B. BRANDSEN, te discrimineren.

Gebeurtenissen

Uit diverse berichten bleek, dat de financiële situatie van de oppositie niet rooskleurig was. Vooral de situatie van de E.V.C. was, blijkens van goed geplaatste agenten afkomstige berichten, zeer precair.

De organisatie ontploegde vrijwel geen activiteit meer, het orgaan "Werkend Nederland" kon, door gebrek aan middelen, niet verschijnen; plannen om de leden door middel van brochures voor te lichten omtrent de oorzaken

van de scheuring in de E.V.C. konden niet worden gerealiseerd.

Activiteit E.V.D. Gevoerd moest worden, dat de E.V.C. door gebrek aan middelen binnen korte tijd te gronde zou gaan. Snelle hulp was derhalve geboden.

Tevens werden plannen beraamd om te trachten de E.V.C. een gezondere financiële basis te verschaffen.

Overwegingen.

Bekend was dat De GROOT zich ten doel had gesteld de E.V.C.-1958 te liquideren en de daarbij aangesloten leden lid te doen worden van het N.V.V. Deze 'intrede-politiek' werd door de Regering niet geacht in overeenstemming te zijn met het algemeen belang. Alleen reeds op deze gronden was het nodig de E.V.C. zo lang mogelijk in leven te houden. Immers, hierdoor werd het De GROOT zeer moeilijk gemaakt de E.V.C.-1958 op te heffen.

Eveneens was de E.V.C. door haar vrij intensief contact met andere communistische vakbewegingen voor ons van groot belang.

... Eind april verscheen o.m. een brochure over de achtergronden van het conflict in de E.V.C. in een oplage van 25.000 exemplaren. Later werd vernomen, dat deze brochure ook bij bevriende buitenlandse organisaties, o.m. de F.D.G.B. veel had bijgedragen tot een beter begrip van de ontwikkelingen in de E.V.C.

De mogelijkheid voor Nederlandse dissidenten om met buitenlandse partijleden contact te kunnen onderhouden, werd door de dienst van bijzondere betekenis geacht. Het was immers vanzelfsprekend dat de Nederlandse dissidenten, waar mogelijk, hun buitenlandse collega's over de redenen van het conflict op de hoogte zouden stellen. In feite zouden deze gesprekken de toepassing van het democratisch-centralisme betreffen, waaromtrent in alle partijen moeilijkheden waren geweest en zullen blijven bestaan. We hoopten dat deze gesprekken bepaalde indrukken zouden achterlaten en inwerken op partijgenoten in het buitenland. Vele van deze gesprekken, in verschillende landen gevoerd met partijleden op alle niveau's, zouden tenslotte van invloed kunnen zijn op het denken in andere communistische partijen.

Gebeurtenissen.

De financiële situatie van de oppositiegroep liet eveneens te wensen over. De Brugorganisatie verkreeg slechts inkomsten uit de Kamersalarissen van de vier topfiguren en enkele donaties, die van weinig betekenis waren. Middelen tot ontplooiing van activiteit van enige betekenis stonden niet ter beschikking.

Uit de binnenkomende berichten kon worden afgeleid dat het moreel van de groep niet bijzonder hoog was. Een program van actie ontbrak.

Activiteit B.V.D.

Ter bereiking van grotere activiteit, waartoe de uitgave van een blad een goede stimulans zou kunnen zijn, werd besloten een hoeveelheid geld ter beschikking van de oppositie te stellen.

Gebeurtenissen.

In de tweede helft van mei 1958 verscheen het eerste nummer van "De Brug", maandblad voor Vrede & Socialisme. Oplage 3000 exemplaren.

Het lag in de bedoeling rondom dit orgaan een hechte organisatie op te bouwen. Veel voortgang werd hiermede in de eerste maanden echter niet gemaakt. Dit was enerzijds vooral te wijten aan een gebrek aan kader, anderzijds aan het feit, dat de beschikbare krachten alle aandacht moesten concentreren op het voortbestaan van de E.V.C.

Wél verkreeg De Brug-organisatie door de uitgave van het blad een grotere bekendheid in het land, wat bleek uit een aantal reacties van ex-communisten. Ook de Nederlandse pers besteedde aandacht aan de verschijning.

Pogingen van de oppositie om in gehoor te worden ontvangen op de Russische Ambassade, alhier, leden schipbreuk. Ook bij de andere IJ.G.-legaties ondervond de oppositie een vrij koele ontvangst. Een uitzondering hierop was de Poolse legatie, alwaar men hen met sympathie ontving.

Het tweede nummer van "De Brug" verscheen medio juni, opnieuw in een oplage van 3000 exemplaren.

BRANDSEN, die de plaats van REUTER in de Tweede Kamer had ingenomen, kreeg op zijn verzoek weer een paspoort en werd daardoor in de gelegenheid gesteld persoonlijk deel te nemen aan besprekingen in W.V.V.-verband. Eind juni reisde hij naar Praag voor besprekingen van het B.V.C.-conflict met het B.V.V.-secretariaat. Daarbij bleek, dat een neutraal standpunt innam. Uitstoting van de B.V.C. uit het W.V.V. werd door hem niet overwogen. De indruk werd vertregen dat welwillemaer stond tegenover de B.V.C.-vertegenwoordigers (die zich bereid toonden het conflict in aanwezigheid van de delegatie van de "B.V.C.-1958" te bespreken) dan tegenover de vertegenwoordigers van de "B.V.C.-1958", die een star afwijzende houding aannaemen.

Van de overige leden van het W.V.V.-secretariaat stonden en vijandig tegenover de B.V.C. daarentegen toonde duidelijk sympathie voor het standpunt van BRANDSEN.

Eind juli 1958 vertoefde BRANDSEN wederom in Praag, ditmaal ter bijwoning van een zitting van het Executief Comité van het W.V.V. naar aanleiding van de ge-

beurtenissen in het Midden-Oosten. Vanzelfsprekend benutte BRANDSEN deze gelegenheid om gesprekken te voeren met vertegenwoordigers uit andere landen. Opnieuw bleek, dat de Italianen zich achter BRANDSEN stelden. Ook de Polen toonden

sympathie voor de E.V.C. BRANDSEN werd uitgenodigd een bezoek aan Polen te brengen.

Op 6-7-1958 vond een landelijke conferentie van Brug-aanhangers plaats.

Besloten werd rondom het blad "De Brug" een hechte organisatie op te bouwen. De plaatselijk bestaande kernen dienden te worden uitgebouwd tot afdelingen en districten, geleid door een voorzitter en een secretaris. Scholing moest worden hervat, handtekeningenacties doorgevoerd, kortom al die activiteiten moesten worden ontplooid, welke gebruikelijk waren in een normale, gezonde communistische partij.

In de C.P.N. werd nu veel meer aandacht besteed aan "de rechtsen". In vele afdelingen werden royementen uitgesproken en verdachtmakingen waren aan de orde van de dag. Een en ander belemmerde de normale partijactiviteiten zeerste.

Activiteit B.V.D.

waren uitvoerig gebriefed inzake de wenselijkheid zich voorlopig (d.w.z. tot na het voor december 1958 aangekondigde congres van de C.P.N.) te onthouden van activiteiten en publikaties, welke door Moskou en de ander buitenlandse communistische partijen konden worden geïnterpreteerd als zijnde "strijdig"

met de belangen van de Nederlandse arbeidersklasse". Eventueel ter conferentie naar voren gebrachte meningen tenderende naar de oprichting van een tweede partij moesten derhalve met kracht worden bestreden.

De conferentie had een bevredigend verloop.

Gebeurtenissen.

Begin juli werd vernomen, dat de financiële toestand van de B.V.C. opnieuw in een kritiek stadium was gekomen. Het Verbondsbestuur besloot 12 vrijgestelden te ontslaan. Gevreesd werd echter, dat zelfs dergelijke ingrijpende maatregelen een débâcle niet zouden kunnen afwenden.

Gebeurtenissen.

Gedurende de maanden juli en augustus ontwikkelden de opposanten naar buiten weinig activiteit. De B.V.C. beraamde in deze periode maatregelen tot sanering van haar financiële positie. Het B.V.C.P.-Kantoor aan de Kloveniersburgwal en het kantoor aan de Prinsengracht werden opgegeven; de in deze panden zetelende functionarissen verhuisden naar de Vondelstraat.

Opnieuw werd in het Verbondsbestuur besproken, of het aantal vrijgestelden (op dat moment 33) nog zou kunnen worden verminderd. Besloten werd dit aantal geleidelijk terug te brengen tot 11.

Medio augustus verscheen no. 4 van het maandblad "De Brug". De oplage bedroeg 4000 exemplaren, terwijl in vergelijking met voorgaande nummers het peil van het blad aanzienlijk verbeterd was. Men en ander mag worden toegeschreven aan de kort te voren gevormde permanente redactiecommissie

Activiteit B.V.D.

. Het naar verhouding geringe ledental (ca 2500) en het gebrek aan perspectief gaven diverse voraanstaande E.V.C.-functionarissen aanleiding te overwegen of het niet beter zou zijn de organisatie te liquideren. De E.V.C.-voorzitter REUTER en, zij het in mindere mate, de algemeen secretaris BRANDSEN waren zeer pessimistisch gestemd. wisten in langdurige gesprekken BRANDSEN ervan te overtuigen, dat liquidatie van de E.V.C.:

- a. strijdig was met de belangen van de progressief denkende arbeiders;
- b. capitulatie voor Paul de GROOT betekende;
- c. zou inhouden, dat de mogelijkheden om de ideeën van de Bruggroep via de internationale contacten van de E.V.C. in het buitenland uit te dragen, aanzienlijk werden verminderd.

REUTER, die het voornemen koesterde zich geheel uit de S.V.C. terug te trekken, kon met veel moeite worden overgehaald tenminste tot het voor november 1958 beraamde E.V.C.-congres, in functie te blijven.

Activiteit B.V.D.

De wenselijkheid internationale contacten aan te knopen, teneinde de buitenlandse zusterpartijen objectief voor te lichten omtrent de oorzaken van het conflict in partij en vakbeweging, was reeds herhaaldelijk besproken.

Aan deze wens was tot op zekere hoogte voldaan door bezoeken van leiders van de Bruggroep aan de hier te lande gevestigde diplomatieke vertegenwoordigingen van Polen, China en Joego-Slavië.

De Polen en Joegoslaven bleken zeer geïnteresseerd en toonden sympathie voor het standpunt van de oppositie. De Chinese Zaakgevestigde ontving zijn bezoekers voorkomend, doch onthield zich van enig commentaar. Pogingen van Brug-prominenten in gehoor te worden ontvangen op de Russische Ambassade faalden.

Rechtstreeks contact van de Bruggroep met West-Europese zusterpartijen, dan wel dissidente groeperingen, had tot eind augustus echter niet plaats gevonden (België uitgezonderd). Een belangrijk beletsel voor het opnemen van persoonlijk contact met het buitenland, was het gebrek aan geldmiddelen. Medio september werd ter hand gesteld op voorwaarde, dat dit geld zou worden bestemd voor het maken van reizen naar het buitenland.

Gebeurtenissen.

Eind september 1958 reisde Wouter GORZAK naar Frankrijk. Hij slaagde er weliswaar niet in om door te dringen tot het niveau van P.B.-leden der C.P.F., doch wist

contact te leggen met enige functionarissen op lager niveau, alsmede met dissidente groeperingen

bracht in de tweede helft oktober een bezoek aan Denemarken, met het oogmerk contact op te nemen met Axel LARSEN. Hij arriveerde daar juist op het moment, dat het conflict in de Deense partijleiding een hoogtepunt had bereikt. De positie van LARSEN was -mede door diens ondoordachte handelwijze tijdens een opvoering van de "Drei Groschenoper" in Kopenhagen- precair geworden. LARSEN bleek zeer gedeprimeerd en gaf te kennen, dat hij voornemens was zich van het politieke toneel terug te trekken.

Aangenomen mag worden, dat het gesprek met LARSEN er toe heeft bijgedragen, dat laatstgenoemde zich aan het hoofd heeft gesteld van een dissidentengroepering in Denemarken.

Gebeurtenissen.

In de "Prawda" van 17 oktober 1958 verscheen een samenvatting van enkele artikelen uit "De Waarheid" van eind september

In deze artikelen deed De GROOT een scherpe aanval op het revisionisme in Denemarken en verklaarde dat dit verschijnsel georganiseerd en gesteund werd door de reactionaire machten in het Westen.

. Mogelijk schreef hij bedoelde artikelen op instigatie van de C.P.S.U., uit de voorhanden zijnde gegevens is zulks echter niet kunnen blijken.)

Deze aanwijzing, dat de C.P.S.U. definitief had besloten de partij van De GROOT te kiezen, werd eind oktober in het theoretische partijblad "Kommunist" gevolgd door een scherper artikel van PONOMARJEV, hoofd van de afdeling voor buitenlandse politiek en internationale verbindingen van het C.G. van de C.P.S.U. In dit artikel werd o.m. gesteld, dat de revisionisten een volledige ideologische nederlaag hadden geleden in de communistische partijen van Brazilië, Canada, Oostenrijk en Nederland.

Vervolgens behandelde PONOMARJEV de door het Deense Partijcongres eenstemmig aangenomen resolutie tegen het revisionisme en laat hierna de opmerking volgen, dat niet lang geleden in de Communistische Partij van Nederland de opportunistische groep werd vernietigd.

Blijkens deze beschouwing in "Kommunist" is de Partij slechts in staat de arbeiders naar de overwinning te leiden als zij geen fracties of groepen in haar rijen duldt en haar eenheid als een heilige zaak verdedigt.

Ongeveer tegelijkertijd werden WAGENAAR en BRANDST in een artikel van de Chinese communistische pers als renegaten gebrandmerkt.

Activiteit B.V.D.

Op pagina 2 e.v. van dit overzicht werd een motivering gegeven, waarom de dienst tegen de oprichting van een tweede partij was.

Door de publicaties in "Prawda" en "Kommunist" vervielen voor ons de belangrijkste argumenten om aan dit standpunt vast te houden. Tevens werd het voor onze steunpunten in De Brug en B.V.C. steeds

moeilijker om vol te blijven houden dat een nieuwe partij ongewenst was, omdat het grootste deel van de dissidenten in Nederland zonder meer de oprichting van een partij verlangde.

Indien hieraan vroeg of laat niet voldaan zou worden, was het niet uitgesloten dat de Brug-aannangers uit elkaar zou vallen c.q. aan activiteit zou inboeten.

Men bemerkte overal, dat de overgang van een sterk gedisciplineerde groep als de C.P.N., naar een tamelijk onsamenhangende groepering, voor de Brug-adhaerenten te groot was. Mogelijk vooral om deze reden wenste men een organisatie en geen beweging.

Op grond van vorenstaande feiten besloot de dienstleiding zich bij het bepalen van haar policy t.a.v. de Bruggroep, van dat ogenblik af te laten leiden door de gedachte, dat oprichting van een tweede partij op marxistisch-leninistische grondslag gewenst, zo niet noodzakelijk was.

Tengevolge van dit nieuwe beleid werd het noodzakelijk om de agenten anders te briefen en alle steun te verlenen aan de stroming, die de vorming van een nieuwe partij wenste.

Uit tactische overwegingen was het ongewenst, dat de Brugleiding nog voor het C.P.N.-congres (eind december) het plan een nieuwe partij op te richten bekend zou maken.

Gebeurtenissen.

Sind oktober 1958 bezochten de W.V.V.-functionarissen ons land met het doel een onderzoek in te stellen naar de oorzaken van de scheuring in de B.V.C. en de mogelijkheid de eenheid te herstellen. Hiervoor hielden zij uitvoerige besprekingen met de B.V.C. en de B.V.C.-1958, zowel met de leidende functionarissen als het lagere kader. Zelfs werden zij in de gelegenheid gesteld om ledenvergaderingen bij te wonen. Deze gedelegeerden waren zeer voorzichtig in hun uitlatingen, doch lieten niettemin in besprekingen met B.V.C.-bestuursleden blijken dat ook in het W.V.V. spanningen heersten. Het W.V.V.-secretariaat zou door de Russen onder druk worden gezet om de B.V.C. uit te stoten. Binnen het W.V.V. bestonden echter volgens hen sterke tegenstromingen, o.a. be- weerden beide vertegenwoordigers met klem dat politieke afwijkingen geen reden tot uit- sluiting uit het W.V.V. zijn.

Activiteit B.V.D.

Tijdens het bezoek van deze W.V.V.-delegatie werd ver- nomen,

dat het uiteindelijk de bedoe- ling van de C.F.N.-leiding was de B.V.C.-'58 geleidelijk, plaats voor plaats, op te heffen. De leden van de B.V.C.-1958 moesten zich dan aansluiten bij het W.V.V.

Onzerzijds werden maatregelen getroffen om dit bericht uit te laten lekken naar de pers. De W.V.V.-delegatie toonde zich uitermate verrast over deze publikatie en verzocht de

E.V.C. het desbetreffende bericht te doen vertalen, teneinde het aan hun rapport toe te voegen.

Gebeurtenissen.

De plotselinge kabinetscrisis, begin december 1950, met de daaruit voortvloeiend ontbinding van de Tweede Kamer en het uitschrijven van tussentijdse verkiezingen, plaatste de leiding van de Bruggroep voor grote moeilijkheden.

De geplande geleidelijke uitbouw van de beweging ter voorbereiding van de oprichting van een nieuwe partij, welke zou kunnen deelnemen aan de eerst in 1960 verwachte verkiezingen werd door deze ontwikkeling onuitvoerbaar.

Op korte termijn moest worden besloten of, en zo ja, in welke kwaliteit (partij of georganiseerde oppositie) de Bruggroep aan de op 12 maart 1951 te houden verkiezingen zou deelnemen. Bij intern beraad van de Brugleiding bleek reeds spoedig, dat een aantal prominenten het standpunt huldigde, dat het uitkomen met een eigen lijst niet voorloofd was. Zij stelden, dat in de strijd tegen de "reactie" alle communisten schouder aan schouder dienden te staan en de binnen de communistische gelederen bestaande meningsverschillen na de verkiezingen zouden moeten worden beslecht.

Vooraf D. GOULOZE trachtte enkele figuren van de Brugleiding te beïnvloeden om te voorkomen, dat de Bruggroep eigen kandidaten zou stellen. Behalve met het argument "eenheid tegen de reactie" trachtte GOULOZE zijn standpunt ingang te doen vinden door er op te wijzen, dat de C.P.S.U. en andere

zusterpartijen zonder twijfel de bereidheid van de Bruggroep, om tijdens de verkiezingscampagne het belang van de communistische zaak te laten prevaleren, als maatstaf voor de integriteit van de opposanten zouden hanteren.

Activiteit B.V.D.

Ook de dienst werd, door de snelle ontwikkeling van de politieke gebeurtenissen, voor grotere moeilijkheden geplaatst dan aanvankelijk kon worden voorzien.

Uiteraard lag het in de bedoeling dat de Bruggroep met een eigen lijst aan de verkiezingen zou deelnemen. De reeds in de Bruggroep werkzame agenten kregen dan ook instructies om dit standpunt met alle kracht te introduceren bij de dissidenten.

Alhoewel het om tactische redenen raadzaam werd geacht tot na het C.F.A.-congres te wachten met de officiële verklaring, dat de Bruggroep aan de verkiezingen zou deelnemen, werden achter de schermen toch reeds voorbereidingen hiervoor getroffen. De omstandigheid dat de Dienst rechtstreeks contact onderhield met

de Bruggroep, bleek hierbij van grote waarde.

Terugziende op het verloop van de verkiezingscampagne wordt het duidelijk, dat zonder agenten op belangrijke plaatsen in de Bruggroep, onze bemoeiingen aanzienlijk minder resultaat zouden hebben opgeleverd.

Gebeurtenissen.

Het tijdens de Kerstdagen gehouden 19e congres van de C.F.W. leverde geen nieuwe gezichtspunten op. Men op instigatie van GOULOCZS door de Brugleiding verzonden "open brief" aan het Congres, waarin werd voorgesteld de oorzaken van het conflict te doen onderzoeken door een commissie, samengesteld uit leden van de C.F.W. en aanhangers van De Brug, werd -zoals te verwachten was- voor kennisgeving aangenomen. De GRCOT stelde het Congres voor, de Brugadhaeranten weer toe te laten tot de partij onder beding, dat zij hun groep onmiddellijk en onvoorwaardelijk zouden opheffen, de door hen bezette zetels in de Tweede Kamer en Provinciale Staten ter beschikking zouden stellen en voldoende zelfkritiek zouden uitoefenen.

Op 29 december vond een vergadering plaats van Brug-prominenten, waar langdurig werd gediscussieerd over de vraag of men zou deelnemen aan de verkiezingen. Een kleine, doch belangrijke fractie verklaarde zich tegen deelname aan de verkiezingen, de meerderheid van de Brug-functionarissen echter wenste op korte termijn met de verkiezingsvoorbereidingen te beginnen.

Besloten werd de beslissing over te laten aan een op 11-1-1959 te houden landelijke conferentie van Bruglezers.

Activiteit B.V.D.

De uitslag van deze landelijke conferentie stond wel van te voren vast, daar vanuit de rijen der Bruglezers in het land, reeds maandenlang aangedrongen was op de formatie van een eigen politieke partij. Het deelnemen aan de verkiezingen was voor de overgrote meerderheid een vanzelfspreken iets.

Voorts werd, op voorstel van de Brugleiding, overeengekomen de discussie over het vraagstuk, of tot oprichting van een nieuwe politieke partij moest worden overgegaan, op te schorten tot na de verkiezingen. Door deze manoeuvre slaagde de leiding van de Bruggroep er in de tegenstemmers (allen vrij prominente figuren) tot loyale medewerking aan de verkiezingscampagne te bewegen. De uitslag van de verkiezingen -aldus de lezing van de Brugleiding- zou aanleiding kunnen zijn voor het partijbestuur van de C.P.N. haar houding t.o.v. een mogelijke hereniging C.P.N.-Bruggroep te herzien. Overigens zouden de stembusresultaten aantonen, of er een redelijke basis aanwezig was voor de oprichting van een nieuwe partij, indien de C.P.N. in haar afwijzende houding volhardde.

Uit divers. berichten bleek, dat de C.P.N.-leiding ernstig bezorgd was over de ontstane situatie. De GROOT gaf in vertrouwde kring te kennen, dat naar zijn mening de verkiezingen voor de C.P.N. slecht zouden aflopen, terwijl VERHEIJ in vertrouwen mededeelde, het jammer te vinden dat er geen verzoening tussen C.P.N. en Bruggroep tot stand was gekomen. Over de vooruitzichten bij de verkiezingen was ook laatstgenoemde zeer pessimistisch; volgens hem zou de C.P.N. door het optreden van de Bruggroep grote verliezen lijden.

Vooral op aandrang van Paul de GROOT, besloot de partijleiding in de tweede helft van januari om de strijd tegen de rechtsen nóg feller dan voorheen te voeren, teneinde vooral de stemmers duidelijk te maken, hoe groot de afstand was tussen de C.P.N. en De Brug.

Activiteiten B.V.D.

Bij het verzamelen van de handtekeningen, benodigd voor de kandidatenlijsten van De Brug, waren in de Bruggroep werkzame agenten ingeschakeld. Slechts in één geval bleek het gewenst de agent te hulp te komen, door hem een aantal namen van in het betreffende kiesdistrict wonende dissidente communisten te verschaffen.

Onze pogingen de strijd lust aan te wakkeren door middel van giften, variërend van enige guldens tot enige honderden guldens, werden -ook na de landelijke Brugconferentie van begin januari- voortgezet.

Teneinde te trachten enige verwarring te verwekken onder partijleden van het district Amsterdam, waarvan De Brug zou kunnen profiteren, werd besloten een ommezwaai te laten maken.

Gebeurtenissen
E.V.C.

Op 1 en 2 november 1958 vond het 5e congres van de E.V.C. plaats, waarvoor ca. 200 personen waren uitgenodigd, die vrijwel allen aan de uitnodiging hadden gehoor gegeven.

Buitenlandse gasten waren -ondanks verzonden uitnodigingen- niet aanwezig. Bertus BRANDSEN zette omstandig uiteen hoe en door wie de scheuring in de E.V.C. was ontstaan.

Deze congresrede werd later in brochure-vorm in grote oplage verspreid en in vertaling toegezonden aan vele buitenlandse zusterorganisaties.

In het nieuwe Verbondsbestuur, waarvoor -zoals te verwachten viel- REUPER en BUSJINK zich niet opnieuw kandidaat stelden, werden 1 gekozen.

De financiële toestand van de E.V.C liet, blijkens begin 1959 ontvangen meldingen opnieuw te wensen over.

De penningmeester had berekend, dat er een tekort bestond van tenminste f. 200,- per week. Het Verbondsbestuur zag zich derhalve genoodzaakt om nog verder te bezuinigen op de uitgaven.

Activiteit B.V.D.

Zoals reeds eerder vermeld, was het voortbestaan van de E.V.C. -bezien zowel vanuit een internationaal als een nationaal standpunt- zeer belangrijk voor de dissidenten, als ook voor de Nederlandse overheid. Derhalve werd besloten om ook deze organisatie financieel te steunen, waartoe eind januari 1959

f. 2000,- in de kas van de E.V.C. werd gestort. Een maand later werd langs een ander kanaal f. 1500,- ingevoerd.

Gebeurtenissen.

De verkiezingscampagne van de "Bruggroep voor Vrede en Socialisme" kwam slechts langzaam op gang. Vanzelfsprekend was deze wel zeer jonge organisatie zwaar gehandicapt bij de

komende verkiezingscampagne, in de eerste plaats, omdat in enkele maanden tijds een verkiezingsapparaat moest worden opgebouwd met gebrekkige middelen en in de tweede plaats, omdat zonder voldoende vrijgestelden de strijd moest worden aangeboden tegen een getraind en gedisciplineerd C.P.N.-verkiezingsapparaat, met voldoende financiële middelen ter beschikking.

Het was gedurende deze verkiezing opvallend hoe intensief, vooral in Amsterdam, de verkiezingsactie van de partij was.

Activiteit B.V.D.

Uiteraard werden in deze periode alle daarvoor geschikte agenten ingeschakeld voor de verkiezingscampagne. Zij waren in vele plaatsen zeer actief en voerden dikwijls kleine eenheden van De Brug aan, voor wat betreft het bezorgen van manifesten, plakken van affiches etc.

Eveneens introduceerden zij bij de Brugleiding bepaalde ideeën voor de verkiezingspropaganda.

Gebeurtenissen.

Begin maart 1959 werd de E.V.C.-kas versterkt met f. 7500,- afkomstig van de Joegoslaven. Tijdens in februari door WAGENAAR en BRANDSEN afgelegde bezoeken bij de Joegoslavische gezant nad men laten doorschemeren, dat de financiële positie van Bruggroep en E.V.C. bepaald niet rooskleurig was. Deze zachte wenk resulteerde eind februari in een gift van f. 2000,-. Zeer waarschijnlijk heeft de Joegoslavische gezant -mede aan de hand van een door WAGENAAR opgesteld rapport- de situatie van Bruggroep en E.V.C. met zijn superieuren besproken, want na zijn terugkeer uit Belgrado op 5 maart, ontving BRANDSEN van hem opnieuw f. 5500,- en werd hij uitgenodigd

het congres van de Joegoslavische vakvereniging in april 1959 bij te wonen.

WAGENAAR en BRANDSEN hebben aan hun medestanders geen mededeling gedaan van deze steun van Joegoslavische zijde, zij volstonden met een mededeling aan de leden van het Verbondsbestuur van de E.V.C., dat van een bevriende zusterorganisatie, aangesloten bij het N.V.V., een gift was ontvangen.

De uitslag van de op 12 maart gehouden Tweede Kamer-verkiezingen was voor de Bruggroep een tegenslag, daar men er vrij algemeen op gerekend had, tenminste één, mogelijk zelfs twee zetels te behalen. Met bijna 35000 stemmen bleef de Bruggroep echter ca 5000 stemmen beneden de kiesdeler.

Men herstelde zich hiervan echter vrij snel en zag de grote achteruitgang van de C.P.N. als het resultaat van het werk, in slechts enkele maanden verricht.

Commentaar

Alhoewel de algemene opinie was, dat De Brug mogelijk wel een zetel zou verwerven, realiseerde men zich later dat de verwachtingen misschien te hoog waren gesteld.

Immers, naast het afslaan van voortdurende aanvallen van de zijde van de C.P.N. moest De Brug -zoals hiervoor vermeld- zich van de grond af organiseren voor de krachtproef van de verkiezingen. Men kon geen algemeen verkiezingsplan opmaken en moest zich richten naar de hoeveelheid geld, die langzamerhand binnenkwam en hierop de verkiezingsactiviteit baseren.

Vooraf gedurende de laatste weken van de verkiezingsactie, toen men eenmaal op toeren kwam, heeft men enige indruk op de bevolking kunnen maken, hetgeen vergeleken bij de andere politieke partijen veel te laat was. Met vrij grote zekerheid kan worden aangenomen dat een groot deel van het verlies van de C.P.N. ten goede is gekomen aan De Brug. Indien de P.S.P. - aan welke partij eveneens een hoeveelheid C.P.N.-stemmen toeviel - niet aan deze verkiezingen had deelgenomen, dan had De Brug zeer waarschijnlijk één, zo niet twee zetels behaald.

Het resultaat van deze uitslag is voor de Brug-aanhang in ieder geval een geweldige stimulans geworden om door te gaan. Men is zich bewust dat 35000 personen hun vertrouwen aan deze organisatie hebben geschonken en men is van mening, dat deze mensen niet in de steek mogen worden gelaten.

De C.P.N. leed bij deze verkiezingen zeer zware verliezen, doordat zij met ruim 144000 stemmen (plm. 2.3%) in de Tweede Kamer terugviel van 7 tot slechts 3 zetels. Door het dictatoriale beleid van Paul de GROOT, was de Partij op een sedert 1928 ongekend dieptepunt gekomen.

De eerlijkheid gebiedt te zeggen, dat dit resultaat niet alleen aan het beleid van de algemeen-secretaris De GROOT mag worden toegeschreven. De activiteiten van onze dienst in de afgelopen jaren en het bestendigen van de begin 1958 ontstane scheuring in de Partij en Vakbeweging,

hebben zonder twijfel in aanzienlijke mate bijgedragen aan het échec van de C.P.N. bij de jongste verkiezingen.

De stembusuitslagen van de 12e maart 1959 mogen gevoegelijk worden beschouwd als een mijlpaal in de geschiedenis van het communisme in Nederland, en het zal waarschijnlijk geruime tijd duren eer de C.P.N. zich enigermate heeft hersteld.

De bemoeiingen van de dienst met Bruggroep en E.V.C. vinden onverminderd voortgang, niet alleen met het oogmerk afbreuk te doen aan de C.P.N., maar nu vooral ter bereiking van verder liggende doelen, o.m. de oprichting van een internationaal revisionistisch orgaan.

Het ligt in de bedoeling t.z.t. opnieuw een overzicht te geven van de terzake door de dienst ontwikkelde activiteit.

12 mei 1959.

NOOT 86

MAANDOVERZICHT

No. 1 1959

BINNENLANDSE VEILIGHEIDSDIENST

B I N N E N L A N D S E V E I L I G H E I D S D I E N S T

Maandoverzicht no. 1 - 1959.

339

(Tijdvak 1-1-'59 t/m 31-1-'59)

I N H O U D

Het met een eigen lijst deelnemen van de Bruggroep
aan de aanstaande Kamerverkiezing.....

Vakbeweging: het communistische eenheidsstreven en zijn inconsequenties.....	26 - 27
Landelijk congres Metaal/EVC-1958.....	28

De Bruggroep.

Deelneming aan de verkiezingen.

Op 10 en 11 januari vond te Amsterdam een landelijke conferentie plaats van de Bruggroep waaraan 206 personen deelnamen. Het voornaamste onderwerp om te bespreken was de vraag of door de groep met een eigen kandidatenlijst aan de verkiezingen moest worden deelgenomen. Bij de leiding bleken daarover de meningen uiteen te lopen. Dientengevolge voerde in eerste instantie Henk Gortzak als voorstander en het oud CPN-Tweede Kamerlid Jan Hoogcarspel als tegenstander van afzonderlijke deelneming het woord.

In de loop van de bijeenkomst bleek dat de meeste aanwezigen een eigen lijst verlangden. Vooral de functionarissen van de "oude" EVC waren daarvan warme voorstanders. De opposanten bevonden zich meer onder hen die zich tot nu toe op de achtergrond hebben gehouden. Volgens hen moest men blijven vasthouden aan het oorspronkelijk gestelde doel, t.w. hervorming van de CPN. Afzonderlijke deelneming aan de verkiezingen zou h.i. de splitsing blijvend maken.

Met 193 stemmen voor, 8 tegen en 5 onthoudingen besloot de conferentie tot het uitkomen met een eigen lijst. Opgetreden zal worden onder de naam "De Brug voor Vrede en Socialisme".

De kandidatenlijst.

Met uitzondering van Middelburg, 's-Hertogenbosch en Tilburg zal de groep in alle kieskringen aan de verkiezingen deelnemen. Op alle lijsten komen dezelfde 16 kandidaten voor. De eerste vier plaatsen worden ingenomen door Gerben Wagenaar, Henk Gortzak, Mevrouw Lips-Odinot en Bertus Brandsen. Getracht is de lijst representatief te doen zijn voor het gehele land. Naast negen Amsterdammers vermeldt de lijst de namen van zeven in andere plaatsen woonachtige kandidaten.

Tegen veler verwachting komen enkele leidende figuren van de Bruggroep, zoals _____ en Jan Hoogcar-
niet op de lijst voor. "De Waarheid" veronderstelde, dat sommige personen, hoewel zij in het verborgene al het mogelijke doen om de CPN schade toe te brengen, er blijkbaar voor terugschrikken hun naam te verbinden aan de lijst van het "openlijke verraad".

Vorming strijdfonds.

Algemeen oordeelde men ter conferentie dat het beter was met het formeel oprichten van een eigen communistische partij te wachten, tot de verkiezingen achter de rug zullen zijn. Een gunstig verkiezingsresultaat van de Bruggroep, zo werd verondersteld, zou mogelijk voor het CPN-partijbestuur aanleiding zijn reële onderhandelingen met de groep te beginnen.

Teneinde niettemin tot een nauwer onderling verband te komen werd overgegaan tot het oprichten van "een organisatie", onder de naam: "Strijdfonds voor Vrede en Socialisme". Het fonds kent "leden" en houdt een ledenregistratie bij. De leden ontvangen een bewijs van lidmaatschap, verplichten zich tot het betalen van een wekelijkse contributie van 25 cent en ontvangen dan "De Brug".

De leiding van het strijdfonds berust bij een landelijk comité, dat ter zijde wordt gestaan door plaatselijke comité's, die 70% van de door hen ontvangen contributie en andere inkomsten aan het landelijk comité afdragen. Het fonds heeft tot taak het voeren van de verkiezingsstrijd ten behoeve van de Bruggroep.

VAKBEWEGING.

Oude nieuwe koers van communistische leiders.

Het januari-nummer van "Strijdend Nederland", het maandblaadje der EVC-1958, suggereert in een artikel getiteld "Hoe naar de eenheid?" dat er hier en daar besprekingen tussen bestuurders van het NVV en van de EVC hebben plaats gehad. De EVC-1958 - die een dergelijk contact, ook om propagandistische redenen, vurig begeert - spreekt reeds van "overleg met het NVV" als maar enkele van haar leden (die zich niet eens als zodanig behoeven te hebben bekend gemaakt) een NVV-bestuurder aanklappen en hem bereid vinden enkele vragen, bijv. over het nut van werkclassificatie, te beantwoorden. Op vergaderingen van CPN en EVC-1958 wordt daarna hoog opgegeven van het "veelbelovende contact dat kon worden gelegd".

Het geven van een zodanige, gekleurde voorstelling van zaken past geheel in de communistische tactiek van "toenadering" tot het NVV. Ongeacht de daarbij vertoonde zwenkingen blijft het voornaamste doel onveranderlijk: het veroveren van de leiding van de bonafide vakbonden. Dat is wat de communisten onder "eenheid van vakbeweging" verstaan. De uitlatingen van EVC-1958-bestuurders over nut en noodzaak van een dergelijke "eenheid" komen uiteraard overeen met de desbetreffende betuigingen van de CPN, met name van partijsecretaris Paul de Groot. Ook in vakbondspolitieke zaken is hij de man, die de koers uitstippelt, zoals opnieuw tijdens het jongste partijcongres is gebeurd.

"De Vakbeweging", 14-daags kaderblad van het NVV, heeft hierop in zijn nummer van 6 januari als volgt gereageerd:

"Het driedaags congres van de CPN (26-29 december 1958) heeft sterk in het teken gestaan van de "verbroedering van NVV en EVC". Het heeft in het CPN-gebouw Felix Meritis te Amsterdam gegonsd van de liefdesverklaringen, die de jongens van Paul de Groot, op bevel van hun baas, richtten aan het adres van die goedwillende NVV-mensen, die door hun revisionistische leiders op de verkeerde weg worden gebracht. Paul de Groot en zijn aanhang hebben zich op het congres met overgave aan de nieuwe tactiek gewijd:

bloedzuiger spelen in het lichaam van de bonafide vakbeweging. Het is de CPN'ers en EVC'ers-1958 blijkbaar nog altijd niet duidelijk, dat hun gewroet in onze organisatie geen schijn van kans maakt. Wie zich

in onze rijen ontpopt als communist wordt er prompt uitgesmeten. Wij zijn zó ondemocratisch, dat wij daar zelfs geen zuiveringscongres voor nodig hebben!"

Op deze beschouwing sloeg partijbestuurder Marcus Bakker in "De Waarheid" van 21 januari aan. Het "uitsmijten" noemde hij groot-spraak. Volgens hem lopen er heel wat communisten in de rijen van het NVV mee. Plaatselijk zouden, aldus Bakker, steeds meer NVV-bestuurders geporteerd zijn voor een snelle totstandkoming van de eenheid.

Partijfunctionarissen en voormannen van de EVC-1958 hebben zich de laatste tijd herhaaldelijk alle moeite getroost om op ledenvergaderingen ten behoeve van de communistische zaak enerzijds toetreding tot het NVV aan te bevelen, anderzijds tot versterking van de eigen organisatie aan te sporen. Wat het laatste advies aangaat, bevat het januari-nummer van "Strijdend Nederland" een bijdrage onder de kop: "Nu leden werven!" Daarin wordt een opvoeren van het ledental der EVC-1958 voorgesteld als een vergroten van de mogelijkheid om tot "eenheid van vakbeweging" te komen.

Tijdens EVC-bijeenkomsten blijkt overigens geregeld zelfs onder doorgewinterde bestuurders van de EVC terzake veel verschil van inzicht en ook verwarring te bestaan over de practische uitvoering van de tegenover het NVV uitgezette koers.

Activiteiten van "oude" EVC en EVC-1958.

Van de "oude" EVC zijn alleen enkele activiteiten, die de verhouding tot het Wereldvakverbond raken, vermeldenswaardig. Ten dele geldt dit ook voor de EVC-1958. Hierop wordt aan het eind van dit hoofdstuk nader ingegaan.

Voor wat het binnenland betreft toonde de BNOP/EVC-1958 enige bedrijvigheid. Deze bond van overheidspersoneel gaf na zijn weinig succesvolle openbare demonstratieve bijeenkomst op 29 november 1958 te Amsterdam nog een communiqué tegen de werkclassificatie voor ambtenaren uit en liet dit geschrift begin januari volgen door een brochure van 12 pagina's getiteld "Werkclassificatie en merit-rating een gevaar voor elke ambtenaar". Dit vlugschrift bevat een beknopte technische uiteenzetting van de genoemde systemen. Een model der daarbij gebruikte beoordelingslijsten is daaraan toegevoegd. Aan het slot is het bekende communistische standpunt geformuleerd, dat met de in-

voering van deze systemen een aanslag op de positie van het overheidspersoneel wordt beoogd.

(Hoewel in het eerste kwartaal van 1958 het hoofdbestuur van de BNDP zich, op twee leden na, achter de "oude" EVC van Brandsen c.s. stelde, is ook in deze bedrijfsbond bij de verdere ontwikkeling van zaken de activiteit naar buiten uitsluitend uitgegaan van de partijgetrouwe groep, dus van de BNOP'58-bestuurders).

De Metaal/EVC-1958 hield in de hoofdstad op 24 en 25 januari een landelijk congres. Deze organisatie telt momenteel naar schatting 3.000 leden. Aan het congres namen 98 gedelegeerden met stemrecht deel. Voorts waren een vijftientig genodigden aanwezig, o.w. partijsecretaris Paul de Groot en

Men hield zich voornamelijk bezig met het onderwerp "eenheid in de vakbeweging" en met de agitatie tegen het invoeren van de werkclassificatie. Ten opzichte van de beoogde samenwerking tussen EVC-1958 en NVV maakte de opmerking, dat de gedachte aan liquidatie van de EVC-1958 radicaal de kop moet worden ingedrukt. Dit neemt z.i. niet weg dat de EVC zich moet toeleggen op éénwoording met het NVV. De stemming op het congres was erg lauw. Wel bleek de leiding een vaste regie te voeren. Nog voordat de congresgangers iets in het midden hadden kunnen brengen, waren zij er toe gebracht de bestuurders te herkiezen, t.w.

Voór zover bekend hebben buitenlandse gasten het congres niet bijgewoond. Wel ontving de Metaal/EVC-1958 brieven en telegrammen van zusterorganisaties in de USSR, China, Roemenië, Italië, Hongarije en Tsjechoslowakije; de bij het WVV aangesloten vakverenigingsinternationale voor metaalarbeiders zond eveneens een telegrafisch blijk van belangstelling.

NOOT 93

Vervaardigd in zeven exemplaren.

Ex. no. 6

I I

HET OPERATIONEEL BELEID

TEN AANZIEN VAN

BRUGGROEP EN E.V.C.

GEDURENDE HET TIJDVAK

MEDIO MAART - ± EIND APRIL 1959.

Activiteit B.V.D.

In het d.d. 20 april 1959 afgesloten overzicht werd reeds uitvoerig uiteengezet waarom het voortbestaan van de Bruggroep wenselijk werd geacht. Slechts terloops werd daarbij aangestipt de mogelijkheid een verder liggend doel te bereiken, t.w. verbreiding van het revisionisme buiten onze eigen landsgrenzen, onder meer door middel van een internationaal tijdschrift.

De gedachtegang, dat inlichtingendiensten in de West-Europese landen aanzienlijke schade kunnen berokkenen aan communistische partijen in eigen land, door financiële en andere steun te verlenen aan revisionistische stromingen, vond steun in de resultaten van de in Nederland gehouden verkiezingen van maart 1959.

De dienstleiding stelde zich op het standpunt, dat nu in ons operationele beleid diende te worden gestreefd naar verwezenlijking van het plan een internationaal tijdschrift in het leven te roepen. Voorwaarde voor het slagen van deze opzet was, dat de hier te lande bestaande revisionistische beweging zo spoedig mogelijk werd omgezet in een politieke partij. De nieuwe partij zou dan het initiatief moeten nemen tot uitgifte van het internationale orgaan.

was bekend, dat de Bruggroep overwoog de omvang van het blad "De Brug" uit te breiden en, zo mogelijk, dit orgaan wekelijks te doen verschijnen. De uitvoering van deze plannen werd echter geremd door financiële moeilijkheden. De leiding van de Bruggroep had becijferd, dat hiervoor tenminste f. 10.000,- nodig zou zijn.

voor de uitbreiding van het blad en voor de opbouw van de nieuwe partij de nodige gelden ter beschikking zouden worden gesteld.

Deze financiële steun was nodig en gewenst:

enerzijds - door het wegvallen van de tot dusver aanwezige inkomsten van de Bruggroep uit hoofde van het Kamerlidmaatschap van vier leden van de Brugleiding. Dit had tot gevolg, dat de leidende figuren niet lange "vrijgesteld" waren en door gebrek aan middelen zouden moeten uitzien naar een andere werkkring. Zulks zou uiteraard niet bevorderlijk zijn voor de groei van de Brugorganisatie.

anderzijds- ter verhoging van het gevoel van zekerheid bij de personen, die deel uitmaken van de dagelijkse leiding van de Bruggroep. Deze lieden hadden in het verleden -toen zij lid waren van het Partijbestuur van de C.F.W. - geleefd in de wetenschap, dat de Sowjet-Unie te allen tijde bereid was zodanige financiële steun te verlenen, dat het voortbestaan van hun partij verzekerd was.

Door nu een aanzienlijk bedrag te verstrekken deze lieden van de Brugleiding zelfvertrouwen te geven en hen in staat stellen een planning voor langere termijn te ontwerpen.

Gebeurtenissen.

In de avonduren van de 18e maart 1959 vond te Amsterdam een vergadering plaats van een twintigtal prominenten van de Bruggroep. Op deze vergadering werd besloten een nieuwe partij op Marxistisch-Leninistische grondslag op te richten. Een eensluidend voorstel zou worden voorgelegd aan een op 22 maart 1959 te houden conferentie van vertegenwoordigers van Brug-afdelingen uit het gehele land.

Zoals mocht worden verwacht werd dit voorstel door de circa honderd aanwezigen op de landelijke conferentie gunstig ontvangen. Een werkcommissie werd in het leven geroepen die zou bestuderen of - in de huidige situatie in Nederland - oprichting van een nieuwe politieke partij op Marxistisch-Leninistische grondslag gewenst en noodzakelijk was. Voorts zou de commissie zich bezig houden met het vervaardigen van een ontwerp-beginsele programma.

De deelnemers aan de landelijke conferentie gaven overigens duidelijk blijk niet te twijfelen aan de conclusie, welke de werkcommissie t.z.t. zou bereiken; men kwam tenminste in principe overeen de organisatie van onder af - d.w.z. afdelingsgewijs - op te bouwen, om dan tegen het najaar van 1959 een oprichtingscongres te beleggen. (Afdelingen, dan wel kernen, welke vrij gemakkelijk konden worden uitgebouwd tot afdelingen, bestonden op dit tijdstip in diverse gemeenten, t.w.: Amsterdam, Rotterdam, 's-Gravenhage, Groningen, Utrecht, Haarlem, Deventer en Velsen/Beverwijk).

Uit diverse inmiddels verkregen berichten bleek, dat de uitslag van de verkiezing onrust en onenigheid had veroorzaakt in leidende kringen van de C.P.N. Na de 12e maart

werden de wekelijkse vergaderingen van de dagelijkse leiding in verschillende C.P.N.-districten op last van het Partijbestuur opgeschort, omdat de dagelijkse leiding van de Partij zich eerst wenste te beraden over de oorzaken van de achteruitgang bij de verkiezingen.

Vernomen werd, dat het D.B. van de C.P.N. in zijn vergadering van 21 maart niet tot een eind-oordeel kwam. De discussie ging in hoofdzaak over de vraag, of de Partij in de verkiezingsstrijd gedwongen was geweest zich te veel tegen de rechtsen te richten en daardoor de "reactie" niet voldoende in het oog had kunnen houden.

Erder - t.w. op 17 maart - had het lid op een besloten vergadering te Amsterdam medegedeeld, dat het Partijbestuur zo spoedig mogelijk een aanbod zou doen aan de Bruggroep om terug te keren in de Partij. Ook deze uitlating, welk lijnrecht in tegenspraak was met de door De GROOT voorgestelde policy, wijst op verdeeldheid in het Partijbestuur.

Op 11 en 12 april 1959 vergaderde de Werkcommissie van de Bruggroep. In dit uit personen bestaande college hadden ook vier Brug-prominenten zitting, die zich op de landelijke conferent hadden uitgesproken tegen oprichting van een nieuwe partij. De Brugleiding koesterde de hoop, dat deze tegenstanders door discussies met de overige leden van de Werkcommissie, de onjuistheid van hun opvatting zouden leren inzien.

Achteraf bezien blijkt, dat deze uiterst tolerante houding van de Brugleiding nadelige gevolgen had voor de geplande uitbouw van de Brug-organisatie. De vier opposanten lieten zich ook na urenlange discussie niet overtuigen van de noodzaak een nieuwe partij op te richten, zodat in arremonde werd besloten tot het uitbrengen van een meerderheids- en een minderheids rapport waarin gepleit werd vóór respectievelijk tegen oprichting van een partij.

De dagelijkse leiding van de Bruggroep besloot in de tweede helft van april deze rapporten ter beschikking te stellen van de afdelingen in het land, om te dienen als discussiegrondslag. Het definitieve besluit tot oprichting van een nieuwe partij zal nu worden genomen op een landelijke conferentie, op een nader vast te stellen datum

Contact Bruggroep
met legaties van
communistiche landen.

Eind maart 1959 reisde G. WAGENAAR naar België met het oogmerk een bezoek te brengen aan de Sowjet-diplomaat op de Russische Ambassade in Brussel.

(Bedoelde Sowjet-functionaris had in het voorjaar van 1958, kort na het roeyemen van WAGENAAR, GORTZAK en anderen, contact gezocht met WAGENAAR en zich in een langdurig gesprek laten voorlichten over de oorzaken van het conflict in de C.P.N.

Sedertdien was door de leiding van de Bruggroep diverse malen getracht in gehoopte worden ontvangen op de Russische Ambassade hier te lande, echter zonder resultaat.

Teneinde alsnog te proberen de door De GROOT verstrekte en derhalve zeer eenzijdige voorlichting over de Bruggroep, ogedaan te maken besloot WAGENAAR tenslott tot hernieuwd contact met

Bij afwezigheid van _____, die reeds oktober 1958 België voorgoed had verlaten, werd hij ontvangen door de Sowjet-ambassadeur. Deze bleek -na de reden van WAGENAAR's bezoek te hebben vernomen - bereid een voor CHROEŠT-CHŠV bestemde brief door te zenden naar Moskou. De brief behelsde een exposé van de Brugleiding over de achtergronden van het conflict in de C.P.N.

Tot dusver (eind april 1959) ontving de Brugleiding geen reacties op dit schrijven.

Eveneens in de tweede helft van maart 1959 bracht de bekende H.P.L. WIESSING op bezoek van de leiding van de Bruggroep een bezoek aan de Poolse ambassadeur hier te lande.

In een langdurig onderhoud gaf de ambassadeur aan WIESSING te verstaan, dat hij het volkomen eens was met de opvattingen van de Brug-aanhangers. Hij was er, naar zijn zeggen van overtuigd, dat ook GOMOELKA sympathie koesterde voor de Bruggroep. Het was echter niet mogelijk openlijk blijk te geven van welwillende gevoelens t.o.v. de Bruggroep, aangezien zulks Moskou niet welgevallig zou zijn.

De Brugleiding koestert de hoop, dat het in de toekomst mogelijk zal blijken het contact met ambassadeur _____ te intensiveren.

Het in het voorgaande overzicht reeds gereleveerde contact met de Joegoslaven werd in de maanden maart en april 1959 bestendigd door bezoeken van BRANDSEN en GORTZAK aan de Joegoslavische gezant.

Bij de besprekingen over de voorbereiding van hun reis naar Joegoslavië, ter bijwoning van het congres van de Joegoslavische vakbeweging, hadden BRANDSEN en GORTZAK de gelegenheid diepgaand met de gezant van gedachten te wisselen over verschillende politieke vraagstukken.

Activiteit B.V.D.

Het voornemen de oprichting van de partij uit te stellen tot het najaar van 1959 strookt niet

de Bruggroep geïnstrueerd, op afdelingsvergaderingen aan te dringen op bespoediging van deze kwestie. in de S.V.C. aanwijzingen hun stem te laten horen ten gunste van een snelle oprichting van de nieuwe partij.

Teneinde de opbouw van de afdelingen te bevorderen, werden

aangezet een belangrijke rol te spelen in het organisatiewerk. Duidelijk werd, dat het initiatief tot oprichting of uitbouw van de afdelingen, in vele gevallen zou moeten worden genomen

Verwacht mocht worden, dat

in de Bruggroep, te klein van omvang zou zijn om voldoende steunkracht te leveren. De operationele secties kregen daarom opdracht uit te zien naar mogelijkheden,

Vooraf met het oog op onze plannen tot oprichting van een internationaal orgaan, werden maatregelen beraamd

bij de redactiestaf van het blad "De Brug".

Overwogen werd op welke wijze de Dienst het contact tussen de Bruggroep en soortgelijke groeperingen in het buitenland

zou kunnen intensiveren.

E.V.C.

Gebeurtenissen.

De E.V.C., die tijdens de verkiezingscampagne de Bruggroep steun verleende voorzover dit mogelijk was -d.w.z. zonder al te duidelijk te demonstreren dat Bruggroep en E.V.C. een twee-eenheid vormen- ontplooiden in de periode medio maart - eind april 1959 vrijwel geen activiteit naar buiten. Achter de schermen vonden echter enige gebeurtenissen plaats welke de aandacht verdienen.

Medio februari 1959 werd contact met E.V.C. gezocht door twee in West-Duitsland wonende personen, en

Voor zover is kunnen blijken, werd dit contact op eigen initiatief der beide Duitsers tot stand gebracht.

en deelden mede, dat zij sedert jaren lid van de K.P.D. waren en veel activiteit ontplooiden in de D.G.B. Daarenboven was , naar zijn zeggen, verbindingsman

De bezoekers gaven te kennen, dat men in Westduitse Partijkringen verrast was geweest over de royementen van WAGENAAR, GORTZAK etc. Zij wilden nu worden voorgelicht omtrent de achtergronden van het conflict, waarbij zij in het bijzonder geïnteresseerd waren in de scheuring in de E.V.C.

Na uitvoerige besprekingen deelden en mede, dat zij volledig aan de zijde van de E.V.C. stonden. In een schrijven aan de leiding van de F.D.G.B. stelden zij de E.V.C.-1958 aan de kaak en ook schreven zij een brief aan CHROESTCHEV persoonlijk, waarin Paul de GROOT als een arbeidersvijandig element werd afgeschilderd

In een bespreking met vooraanstaande E.V.C.-functionarissen deelden zij voorts mede van plan te zijn het conflict in de E.V.C. ter discussie te stellen op een d.d. 7 maart 1959 in Leipzig te houden conferentie van Oost- en Westduitse partij- en vakbewegingsfunctionarissen.

Activiteit B.V.D.

De Westduitse bezoekers verzochten bij hun vertrek, op kort termijn in het bezit te worden gesteld van een aantal exemplaren van de Congresrede van Bertus BRANDSEN en de door de E.V.C. uitgegeven brochure over de oorzaken van de scheuring ter voorlichting van S.S.D., K.P.D. en D.G.B.-functionarissen.

Gebeurtenissen.

In de maanden maart en april 1959 vond zowel mondeling als schriftelijk verdere gedachtenwisseling plaats tussen E.V.C.-functionarissen en eerdergenoemde Westduitsers. De indruk werd verkregen, dat en in West- en Oost-Duitsland wel activiteit ontpleooiden ten gunste van de E.V.C.

Verhouding
E.V.C. - W.V.V.

Op 2 april 1959 begon te Warschau een zitting van het Executief Comité van het W.V.V. Deze bijeenkomst zou oorspronkelijk in het najaar van 1958 plaatsvinden, maar werd enige malen uitgesteld.

In E.V.C.-kringen bestond reeds geruime tijd de indruk, dat de leiding van het W.V.V. met opzet de behandeling van het conflict had uitgesteld. Kennelijk hoopte men, dat inmiddels de zaak op één of andere wijze zou zijn opgelost waardoor kon worden voorkomen, dat het W.V.V. een uitspraak moest doen, die verstrekkende gevolgen zou kunnen hebben.

Medio 1958 beweerde

het W.V.V., in een gesprek met BRANDSEN, dat de verwijdering van de Joegoslaven uit het W.V.V. in 1948 aanzienlijke schade had berokkend aan deze organisatie. Een uitstoting van de E.V.C. uit het W.V.V. zou een soortgelijke situatie kunnen oproepen, netgeen voor de W.V.V.-leiding niet aanlokkelijk was.

Anderzijds zou een veroordeling door het W.V.V. van de door de C.P.N. sterk gepousseerde E.V.C.-1958, door Moskou niet getolereerd kunnen worden.

De voortekenen voor het verloop van de conferentie waren niet bijzonder gunstig voor de E.V.C. Tot het laatste moment bleef het W.V.V.-secretariaat in gebreke een uitnodiging voor de bijeenkomst te zenden aan BRANDSEN, hoewel deze toch vice-voorzitter was. Eerst nadat BRANDSEN eind maart telegrafisch om inlichtingen over het uitblijven van de uitnodiging had verzocht, zond het W.V.V. de gewenste papieren voor hem en zijn tolk W. GORTZAK.

BRANDSEN vertrok op 30 maart naar Warschau, na door het E.V.C.-Verbodsbestuur te zijn gemachtigd te handelen naar bevinden van zaken. Toen bleek dat de E.V.C.-1958 in de persoon van _____ op de zitting van het Executief Comité was vertegenwoordigd, legde BRANDSEN onmiddellijk na de openingsplechtigheden een verklaring af waarin hij de verwijdering van _____ eiste.

Een voorstel van de voorzitter -die daarbij steun kreeg van de Sowjet-afgevaardigde - een commissie in te stellen om het conflict tussen L.V.C. en E.V.C.-1958 te onderzoeken, werd door BRANDSEN afgewezen met de motivering, dat een dergelijke commissie eind 1958 reeds een onderzoek had ingesteld. BRANDSEN legde vervolgens zijn functie van vice-voorzitter van het W.V.V. neer en verklaarde, dat hoogstwaarschijnlijk de E.V.C. uit het W.V.V. zou treden. Hierna verliet hij de vergadering.

Het Verbondsbestuur van de E.V.C. keurde op 6 april 1959 met algemene stemmen de handelwijze van BRANDSEN goed. Het door BRANDSEN aangekondigde uittreden van de E.V.C. uit het W.V.V. werd in een telegram aan het secretariaat van het W.V.V. bevestigd.

Commentaar.

Uit later binnengekomen informaties bleek, dat het Russische vakverbond verantwoordelijk is geweest voor de aanwezigheid van [redacted], De Russische vertegenwoordiger [redacted] en het lid van het W.V.V.-secretariaat [redacted] hadden de zitting zodanig geensceneerd dat BRANDSEN zich moest realiseren reeds gedoodverfd te zijn als verliezer. De opzet was om BRANDSEN c.s. geleidelijk en zonder ruchtbaarheid ter zijde te stellen, b.v. door geen uitnodigingen meer aan de E.V.C. te zenden.

BRANDSEN heeft echter geweigerd deze door de Russen uitgestippelde weg te volgen

De vraag, of deze keuze verstandig is geweest valt momenteel nog moeilijk te beantwoorden, temeer omdat BRANDSEN nog bezig is met een campagne ter voorlichting van de bij het W.V.V. aangesloten organisaties.

Activiteit B.V.D.

Onmiddellijk na het bekend worden van BRANDSEN's verklaring in Warschau,

de E.V.C.,

het zo mogelijk daarheen te leiden dat de bij de E.V.C. aangesloten bonden de betrekkingen met hun respectievelijke V.V. niet zouden verbreken. Ons oogmerk was te trachten tenminste enige mogelijkheden tot internationaal contact voor de E.V.C. te behouden. Deze opzet is grotendeels ge-

slaagd. Voor zover thans bekend, heeft geen enkele bond de relatie met zijn V.V.V. verbroken.

De toch reeds apathische houding van vele E.V.C.-bestuurders was door de gebeurtenis op de zitting van het Executief Comité van het W.V.V. nog versterkt. Enige daarvoor in aanmerking komende kregen aanwijzing, met alle kracht het defaitisme te bestrijden. Een belangrijk argument voor het voortbestaan van de E.V.C. werd nu door hen naar voren gebracht t.w. het voornemen van de C.P.N.-leiding de E.V.C.-1958 zo spoedig mogelijk te liquideren en de leden van deze organisatie over te laten gaan naar het N.V.V. Binnen afzienbare tijd -aldus de

geponeerde stelling- zouden talrijke leden van de E.V.C.-1958 -geconfronteerd met de uitvoering van De GROOT's policy- tot de conclusie komen, dat zij misleid waren en dan "de weg terug" zoeken naar de E.V.C., mits deze organisatie nog voldoende levensvatbaarheid zou bezitten.

Daarenboven waren er op dat de strijd ook internationaal nog niet verloren was, getuige uitnodigingen van b.v. de Joegoslavische Vakbeweging en de C.G.T. om hun respectievelijk in april en juni 1959 te houden congressen bij te won

Gebeurtenissen.

Onze pogingen het enthousiasme van de E.V.C.-leiding weer aan te wakkeren, leverden enig succes op. Het Verbondsbestuur van de E.V.C. besloot alle bij het W.V.V. aangesloten dan wel met het W.V.V.

sympathiserende organisaties, in te lichten omtrent het verloop van de zitting van het Executief Comité in Warscha. Daartoe werden vertalingen van de door BRANDSEN op deze bijeenkomst gehouden redevoeringen, in grote oplage verzonden. De in de Engelse, Duitse, Franse en Spaanse taal overgezette redevoeringen werden verzonden aan alle bij het W.V.V. aangesloten organisaties in Europa, bovendien aan de vakbewegingen in de U.S.A., Canada, de Zuid-Amerikaanse landen, Australië, India, Pakistan, Indonesië, het Midden-Oosten en de Oost-Europese landen. Ook ditmaal werden de vertalingen in het Engels en Duits verzorgd.

Op deze wijze werd het plan van Moskou om het conflict dood te zwijgen - noch in de Oost-Europese pers, noch in publicaties van het W.V.V. werd gewag gemaakt van het uittreden van de E.V.C. doorkruist.

Van groot belang voor de E.V.C. kan mogelijk worden de relatie met de Joegoslavische Vakbeweging.

Eerder werd reeds gemeld, dat de E.V.C. financiële steun van Joegoslavische zijde ontving. Het lag in de bedoeling van BRANDSEN en GORTZAK hun bezoek aan Joegoslavië ter bijwoning van het van 23 - 25 april te houden congres van de vakbeweging aldaar, te benutten voor het leggen van talrijke nieuwe contacten. Gezien de duur van hun verblijf in Joegoslavië (ca. drie weken) hebben zij hier toe zeker gelegenheid gehad.

21 mei 1959.

NOOT 94

EZ
—
[Handwritten signature]

Vervaardigd in zeven exemplaren.

Ex. no.6

III

HET OPERATIONEEL BELEID
TEN AANZIEN VAN
BRUGGROEP EN E.V.C.
GEDURENDE HET TIJDVAK
MEI - ± EIND SEPTEMBER 1959

Het Operationeel Beleid t.a.v. Bruggroep en E.V.C.
gedurende het tijdvak mei-augustus 1959

Gebeurtenissen:

Begin mei 1959 werden de plaatselijke afdelingen van de Bruggroep in kennis gesteld met de resultaten van de besprekingen van de, door de landelijke conferenties van 22-3-1959, in het leven geroepen werkcommissie.

Reeds spoedig bleek dat het meerderheidsrapport, waarin gepleit werd voor de oprichting van een nieuwe partij, door aanhangers in het land alleszins gunstig werd ontvangen. Slechts enkele personen spraken zich uit voor het minderheidsstandpunt. Niettemin bleef de leiding van de Bruggroep aarzelen om een vergadering te beleggen, waar de stichting van een nieuwe partij zou worden geproclameerd.

Uit diverse bronnen werd vernomen, dat de Brugleiding veel prijs stelde op het behoud van de "opposanten", mogelijk vooral omdat deze lieden ideologisch uitstekend onderlegd waren en derhalve van grote waarde zouden zijn bij de opbouw van een nieuwe partij.

Activiteit BVD:

De weinig daadkrachtige houding van de Brugleiding strookte niet met onze opvattingen inzake de oprichting van de nieuwe partij. Gevreesd moest worden, dat de belangstelling voor het streven van de Bruggroep geleidelijk aan zou afnemen, indien de adhaerenten niet spoedig in organisatorisch verband werden gebundeld.

Overigens beoogden wij de op te richten partij zo mogelijk te gebruiken als stepping-stone naar een verder verwijderd doel, t.w. de stichting van een internationaal revisionistisch tijdschrift, zodat ook om deze reden een versnelling van het ontwikkelingstempo werd gewenst.

Gebeurtenissen:

Begin juni 1959 werden in diverse afdelingen, stemmen hoorbaar om nu zonder verwijl over te gaan tot oprichting van een nieuwe partij.

De afdelingen Groningen en Utrecht b.v. gaven deze wens schriftelijk te kennen aan de Landelijke Leiding.

Het bestuur van de afdeling Amsterdam nam op 4-6-1959 een resolutie aan, waarin de leiding werd aangespoord binnen een maand een landelijke conferentie te beleggen en er aan mede te werken dat op deze conferentie:

- a. de nieuwe partij werd opgericht;
- b. een voorlopig partij-bestuur werd gekozen;
- c. een ontwerp-beginselprogramma en statuten zouden worden besproken.

De leiding van de Bruggroep besloot hierop begin juli een landelijke conferentie te beleggen, waar tot oprichting van de nieuwe partij zou moeten worden besloten.

Het zou onjuist zijn te beweren, dat de van laksheid beschuldigde leiding in deze periode geen enkele activiteit ontplooidde.

Een belangrijke stap werd ondernomen om het voortbestaan en, zo mogelijk, een uitbreiding van het blad "De Brug" te verzekeren door het instellen van een garantiefonds. De lezers van het blad werden opgeroepen in één jaar tijd f 10.000.- bijeen te brengen. De Brugleiding maakte in haar rondschrijven tevens bekend, dat het in het voornemen lag in de naaste toekomst het blad wekelijks te doen verschijnen.

Ter verontschuldiging van de aarzelende houding van de Brugleiding in deze periode moge overigens worden aangevoerd, dat ook onder de voorstanders van een nieuwe partij geen eenheid van gedachte bestond omtrent de te volgen politieke koers. Enige eertijds zeer vooraanstaande communisten, zoals bijv. BRANDSEN en GEELHOED gaven onomwonden te kennen, dat zij niet voelden voor een orthodoxe communistische partij.

Op een dd. 18-6-1959 te Amsterdam gehouden kadervergadering, waar GEELHOED de inleiding hield, werd hij door enige aanwezigen zelfs beticht van reformistische opvattingen.

Een en ander maakte het voor de Brugleiding - die met deze verschillende stemmingen in eigen gelederen werd geconfronteerd - vanzelfsprekend niet gemakkelijk doortastend op te treden.

Activiteit BVD:

Onzerzijds werd in deze periode ^{gefin.} een ombuiging van de politieke koers van de Bruggroep in reformistische richting tegen te gaan.

Met _____ werd uitvoerig gesproken over het gevaar, dat de Bruggroep in reformistisch vaarwater terecht zou komen en daarmee haar waarde als tegenhanger van de C.P.N. grotendeels zou verliezen.

Voorts werden, _____, kernpunten van een _____ vervaardigde studie over de politieke koers van de op te richten partij, ter kennis gebracht van het bestuur van de Bruggroep.

Gebeurtenissen:

De pogingen van de Brug-leiding om de opposanten voor de nieuwe partij te behouden, leverden uiteindelijk niet het verlangde resultaat op.

Enige dagen vóór de oprichtingsvergadering trokken vier belangrijke figuren zich terug uit de Bruggroep, t.w.

J.HOOGCARSPHEL, die aanvankelijk ook de zijde van de opposanten had gekozen, had zich inmiddels verzoend met de visie van de meerderheid en bleek bereid tot loyale medewerking.

Op 12-7-1959 vond te Amsterdam de aangekondigde conferentie van vertegenwoordigers van Brugafdelingen uit het gehele land plaats, waar een resolutie van de volgende inhoud werd aangenomen:

"De conferentie van afgevaardigden van de Bruggroepen uit het gehele land, bijeen op zondag 12 juli 1959 in gebouw "Marcanti" te Amsterdam,

van oordeel, dat de organisatorische eenheid van de arbeiders, die de strijd voor het socialisme willen voeren, van de allergrootste betekenis is, welke eenheid slechts bestaan kan als ook binnen het organisatorisch verband vrijheid van meningsuiting bestaat over de theoretische en praktische vraagstukken, die zich in de strijd van de werkende bevolking telkens weer opnieuw voordoen, zonder welke vrije meningsuiting de gevaren van verstarring en dogmatisch conservatisme, naar de praktijk leert, ontstaan; een verstarring die tot isolement en machteloosheid leidt;

Overwegende, dat de methoden, die, terecht op het 20ste congres van de C.P.S.U. werden veroordeeld, desondanks voortleven in de C.P.N., waardoor de vrije meningsuiting over de vraagstukken van de arbeidersbeweging in deze partij wordt verhinderd;

Stelt vast dat het XIXde congres van de C.P.N. en de leiding van deze partij, ondanks herhaalde pogingen daartoe van de kant van de Bruggroepen, geweigerd hebben tot een eerlijke en openlijke discussie te komen over de politieke en organisatorische geschillen en methoden in de rijen der communistische beweging, welke pogingen met roeyement werden beantwoord, hetgeen vele in de strijd beproefde kameraden voor de beweging verloren dreigde te doen gaan;

De deelnemers aan de conferentie zien zich genoodzaakt, in overeenstemming met de opvatting van hen, die hen als gedelegeerden naar deze bijeenkomst afgevaardigd hebben, over te gaan tot het

oprichten van een partij op de grondslag van het wetenschappelijke socialisme, zoals dat door MARX en ENGELS is gefundeerd en door LENIN verder is ontwikkeld en deze partij de naam te geven Socialistische Werkers Partij.

De conferentie besluit een voorlopig partijbestuur te kiezen, dat als eerste taak zal hebben:

- a. Een ontwerp-beginselprogram en ontwerp-statuten en reglementen op te stellen en ter discussie aan de leden van de partij voor te leggen.
- b. Een partijcongres voor te bereiden, dat nog in de loop van dit jaar gehouden zal worden en waarop het beginselprogram benevens statuten en reglementen zullen worden vastgesteld en een definitief partijbestuur zal worden verkozen.
- c. De mogelijkheden te onderzoeken en eventuele stappen te ondernemen, die kunnen leiden tot samenwerking met andere socialistische en vooruitstrevende groeperingen om op deze wijze de eenheid van optreden in de arbeidersbeweging in ons land te bevorderen.
- d. De communistische en socialistische partijen in het buitenland in kennis te stellen van de door deze conferentie genomen besluiten.

De conferentie roept alle met haar sympathiserenden op lid te worden van de Socialistische Werkers Partij, intensief aan het partijleven deel te nemen en er aan mede te werken, dat de Socialistische Werkers Partij zich zal ontwikkelen tot een belangrijke factor in de strijd van het Nederlandse Volk voor Vrede en Socialisme."

Commentaar:

Ruim een jaar na het uittreden van de partijbestuurders WAGENAAR, GORTZAK, LIPS en BRANDSEN zag de CPN-leiding zich gepleatst tegenover een door deze figuren geleide nieuwe politieke partij. Na alle publicaties in De Waarheid over ontbindingsverschijnselen in de Bruggroep en snoeverij van partijbestuurders tegenover buitenlandse collega's, over de verplettering van de revisionistische groep van WAGENAAR c.s. betekende de oprichting van de S.W.P. een nieuwe gevoelige slag voor het prestige van de C.P.N.

De vraag mag worden gesteld, of zonder de daadwerkelijke steun van onze Dienst de S.W.P. ooit het levenslicht zou hebben aanschouwd. Het antwoord zal nimmer kunnen worden gegeven. Vast staat echter, dat onze financiële steun de Bruggroep in staat heeft gesteld de critieke beginfase door te komen en aan het resultaat van de verkiezingen van 1956 kracht te ontleenen op de ingeslagen weg voort te gaan. Voorts heeft

er zeker toe bijgedragen het tempo van de ontwikkeling te versnellen.

Het ziet er niet naar uit, dat wij, voor wat de S.W.P. betreft, nu zullen kunnen volstaan met de rol van belangstellend toeschouwer. De indruk wordt verkregen, dat de leiding van de S.W.P. van goede wil is, doch dat "de spirit", dat men tot voortdurende activiteit moet aansporen nog ontbreekt. Mogelijk zal in de komende maanden hun zelfvertrouwen worden versterkt indien blijkt, dat op afdelingsniveau bevredigende activiteit wordt ontwikkeld.

Onze informatie-positie in de S.W.P. mag bevredigend worden genoemd.

Reacties CPN:

Voor het oog van de wereld heeft de C.P.N. nauwelijks aandacht besteed aan de oprichting van de S.W.P.. De berichtgeving van De Waarheid bleef beperkt tot één artikeltje op 21-7-1959 dat hierna onverkort wordt weergegeven.

"Scheurmakerspartijtje"

Wij willen onze lezers ook niet onthouden, wat in het laatste nummer van het blaadje "De Brug" bekend gemaakt is. Daarin wordt gezegd, dat "aan het kortstondige bestaan van de brug-groepen nu een einde is gekomen". Deze groepen zijn omgevormd tot een zogenaamde "socialistische werkerspartij". Blijkens de mededelingen heeft de stichting van de zogenaamde partij als enige grondslag: het bestrijden van de communistische beweging. Andere program-punten worden niet aan de orde gesteld.

De oprichting van het partijtje bevestigt, wat de C.P.N. altijd gezegd heeft: dat het hier niet gaat om mensen die de C.P.N. willen "verbete-ren", maar dat men hier slechts te doen heeft met scheurmakers, die zich als enige doel stellen de C.P.N. schade te berokkenen.

Zij noemen zich nu ook geen communisten meer en zetten het werk voort, dat zij in de verkie-zingsstrijd begonnen door verwarring te stichten en met een tegen de C.P.N. gerichte lijst uit te komen.

Het is duidelijk, dat het zogenaamde partijtje niet meer dan een scheurmakers-groep is, die slechts 'n speelbal kan worden van de agenten der geheime diensten."

In eigen kring toonde de C.P.N.-leiding echter een zekere beduchtheid voor de S.W.P.. De organisatie-secretaris HOEKSTRA b.v. gaf in de tweede helft van juli 1959 in een gesprek te kennen, dat er in de S.W.P. figuren zijn, die wel terug zou ^{den} willen naar de C.P.N.. Anderzijds zaten er ook sympathisanten van de S.W.P. in de C.P.N., mogelijk zelfs op belangrijke posten. "Wij", aldus HOEKSTRA, "koesteren een zekere vrees, dat de S.W.P. zal uitgroeien tot een tegenstander van formaat". Omdat de C.P.N.-leiding niet voldoende afwist van de S.W.P. was besloten contacten in laatstgenoemde partij te gaan leggen.

Plannen S.W.P.:

Het Partijbestuur van de S.W.P. kwam op 9-8-1959 bijeen, o.m. ter verdeling van de functies. Er werd een Dagelijks Bestuur gekozen, bestaande uit: G. WAGENAAR, H. GORTZAK, M.E. LIPS - ODINOT en

In de redactie-commissie van het blad "De Brug" hebben zitting: H. GORTZAK, J. HOOGCARSPHEL, en

Voorts werden gevormd een commissie, voor het ontwerpen van een beginselprogramma en een commissie, welke statuten en huishoudelijk reglement van de S.W.P. zal opstellen.

Het ligt in de bedoeling vóór eind september 1959 een ontwerp-beginselprogramma aan het P.B. voor te leggen en dit ontwerp daarna in alle afdelingen van de S.W.P. ter discussie te stellen.

Op 23 en 24 januari 1960 zullen beginselprogramma en statuten ter goedkeuring worden voorgelegd aan het dan te houden congres.

Financiën:

De financiële situatie van de Bruggroep was, volgens in mei en juni 1959 ontvangen berichten niet rooskleurig. Weliswaar beschikte over fondsen, doch deze konden niet worden gebruikt aangezien in eigen kring reeds te verstaan had gegeven, dat zijn relaties niet voornemens waren meer geld in de Brugkas te storten, voordat de nieuwe partij officieel was opgericht.

Het door de penningmeester op de landelijke conferentie van 12-7-1959 uitgebrachte financieel verslag leverde een bevestiging van de eerder verkregen berichten. De balans werd afgesloten met een nadelig saldo van enige honderden guldens

Buitenlandse contacten:

Denemarken

Kort na het oprichtingscongres van de "Socialistisk Folkeparti" (S.F.) op 5, 6 en 7 juni 1959 zocht contact met , die tot

Gesproken werd over mogelijkheden tot samenwerking tussen S.F. en BRUGGROEP.

De congresmap, houdende onder meer de beginselverklaring en statuten van de S.F., werd door ter beschikking gesteld.

Overeengekomen werd ook in de toekomst contact te blijven onderhouden en elkander waar mogelijk te steunen, b.v. door uitwisseling van artikelen ter publicatie in de resp. partij-bladen.

Activiteit EVD:

Bij bestudering van het beginselprogramma van de S.F. werd duidelijk, dat in deze partij de reformistische opvattingen de boventoon voeren. De kernpunten uit het beginselprogramma van de S.F.

niet als uitgangspunt voor het eigen beginselprogramma te gebruiken, doch ernaar te streven de op te richten partij een Marxistische-Leninistische basis te geven.

de Deense documenten eerst eind juli 1959 in eigen kring in circulatie te brengen, teneinde te voorkomen, dat het Deense beginselprogramma onderwerp van discussie zou vormen op de landelijke conferentie van 12-7-1959

Joegoslavië

Het in voorgaande overzichten gereleveerde contact tussen leiders van de Bruggroep en de Joegoslavische gezant bleef ook in de onderhavige verslagperiode bestendig. Zelfs werd de indruk verkregen, dat de belangstelling van Joegoslavische zijde nog toenam.

In een medio juni 1959 gevoerd gesprek gaf de Joegoslavische gezant te kennen dat de op te richten partij in iedergeval een communistiche partij moest worden. De gezant drong aan op frequent contact, teneinde over diverse problemen van gedachte te kunnen wisselen.

Oostenrijk

Persoonlijke ontmoetingen tussen vertegenwoordigers van het blad "De Brug" en de "Marxistische Diskussionsblätter" vonden in de verslagperiode niet plaats. Vernomen werd, dat door van de Bruggroep getracht werd schriftelijk contact met de Oostenrijkse geestverwanten te krijgen. Het resultaat van deze bemoeiingen schijnt niet overweldigend te zijn.

Activiteit BVD:

Onzerzijds werd het wenselijk geacht de relaties met de Oostenrijkse dissidenten zoveel mogelijk te verstevigen.

Luxemburg

Medio juli 1957 had een langdurig onderhoud met Luxemburgse C.P.,

gaf in de loop van het gesprek als zijn mening te kennen, dat de CPN door haar sectarische houding zich volslagen van de massa had vervreemd. Ook in de Luxemburgse C.P. had men met soortgelijke moeilijkheden als door onze agent beschreven, te kampen gehad, doch men had een breuk in de partij kunnen voorkomen door de problemen uit te praten. De partijleiding handelde hierbij op advies van de P.C.F., waarmede nauw contact werd onderhouden.

adviseerde de Brugleiding een uitgebreid memorandum over de ontwikkeling in de C.P.N. te zenden aan het bestuur van de P.C.F. en daarbij duidelijk te maken, dat het op prijs zou

worden gesteld indien de P.C.F. dit memorandum zou doorzenden aan andere zusterpartijen, in het bijzonder de C.P.S.U.. Geen middel mocht onbeproefd blijven om tot een rondetafelconferentie te komen, teneinde de breuk in de communistische gelederen in Nederland ongedaan te maken. Mocht de leiding van de Bruggroep van mening zijn, dat toch een tweede partij moest worden gevormd, dan diende men er voor te waken, dat deze partij niet in reformistisch vaarwater verzeilde; in woord en geschrift diende men trouw te blijven aan de zaak van het internationale proletariaat en het communisme.

De houding van de zusterpartijen, ook die van de C.P.S.U., aldus zou worden bepaald door de uitlatingen van de nieuwe partij ten aanzien van de socialistische zaak. Op den duur zou een vergelijk tussen C.P.N. en nieuwe partij dan toch nog mogelijk zijn.

Engeland

Eind juni 1959 bracht

van de Bruggroep - een bezoek aan Engeland en maakte van deze gelegenheid gebruik om een aantal functionarissen van de B.C.P. voor te lichten over de ontwikkeling in de C.P.N. Volgens ontvangen berichten zou hij onder meer gesproken hebben met een redactielid van de Daily Worker.

Enige weken nadien kreeg bezoek van die uitvoerig wilde worden ingelicht over de situatie in de C.P.N.

Aan de hand van de verstrekte gegevens stelde
zij een rapport op ter oriëntering van de leiding
van de Britse C.P.

Opmerking:

De reacties van Luxemburgse en Engelse
partijfunctionarissen tijdens met Brug-aanhangers
gevoerde gesprekken hebben in Brug-kringen geleid
tot het besef, dat men mogelijk tekort is geschoten
in de voorlichting van de zusterpartijen.

Vernomen werd, dat het bestuur van de
S.W.P. zich zal beraden over de vraag, of alsnog
een uitvoerig rapport over de ontwikkelingen in
Nederland moet worden opgesteld ter verzending
aan diverse communistische partijen in West -
Europa.

IJ.G.Legaties

Contacten van Brug-functionarissen met
IJ.G.-legaties werden in deze verslagperiode niet
geconstateerd.

E.V.C.

Gebeurtenissen:

Op 9-9-1959 keerden BRANDSEN en GORTZAK uit Belgrado terug naar Nederland.

Uit door hen gevoerde gesprekken kon worden afgeleid, dat zij door de Joegoslaven zeer hartelijk waren ontvangen en gelegenheid hadden gehad uitvoerig over de moeilijkheden, waarmede zij in Nederland te kampen hadden, te spreken.

Bruikbare contacten met andere, bij het W.V.V. aangesloten organisaties, werden niet gelegd. Over het algemeen toonden de buitenlandse gasten uit IJ.G.landen zich gereserveerd, zo niet afwijzend t.o.v. de beide Nederlanders.

Pogingen van BRANDSEN en GORTZAK de Joegoslaven te bewegen verdere financiële steun te verlenen aan de E.V.C. leverden geen resultaat op. Overeengekomen werd de relatie tussen E.V.C. en Joegoslavische vakbeweging te versterken, onder meer door het uitwisselen van delegaties.

Uit E.V.C.-kringen werd begin mei vernomen, dat de financiële situatie uitermate slecht was. Een aantal trouwe leden werd gevraagd de contributie voor een half jaar bij vooruitbetaling te voldoen.

Voorts oesloot het Verbondsbestuur te trachten door een rechterlijke uitspraak de beschikking te krijgen over het aan de E.V.C. '58 verhuurde pand in de van Breestraat. Hierdoor zou het pand aan de Vondelstraat kunnen worden verkocht.

Activiteit van enige betekenis werd door de E.V.C. niet meer ontplooid.

Een poging om bij de N.D.S.M.-ondernemingsraadverkiezingen de E.V.C.'58 de voet dwars te zetten door een manifest te verspreiden, waarin de liquidatie-politiek van De GROOT aan de kaak werd gesteld, had slechts een gering effect. De E.V.C.'58 behaalde 7 zetels tegen de E.V.C. 1.

De E.V.C.-leiding besefte zeer wel, dat de toestand onhoudbaar dreigde te worden en bezon zich op middelen om een debacle af te wenden.

Na rijp beraad werd besloten te trachten tot een bevredigende vorm van samenwerking met het O.V.R. te komen.

Medio juni werd,

een ontmoeting gearrangeerd tussen BRANDSEN en de OVB- . Zij kwamen tot de conclusie, dat een vorm van samenwerking zou kunnen worden gevonden en besloten de navolgende punten in eigen kring ter discussie te stellen:

- a, coördinatie van werkzaamheden der bureaux van Rechtsbijstand;
- b. pogen een gemeenschappelijke koers te varen bij de onderhandeling n over af te sluiten CAO's;
- c. het wederzijds verlenen van faciliteiten voor wat betreft het gebruik van gebouwen.

Het verbondsbestuur van de .V.C. toonde zich ingenomen met het resultaat van deze eerste bespreking.

De Algemene Raad van het O.V.B., welke op 13-6-1959 vergaderde, was aanzienlijk minder enthousiast.

Een deel van het O.V.B.-bestuur stelde zich op het standpunt, dat de E.V.C.-ers zich maar moesten aanmelden als lid van het O.V.B.. Uiteindelijk werd besloten de onderhandelingen met de E.V.C. voort te zetten met het oogmerk op concrete punten tot samenwerking te komen. BRANDEN werd verzocht een plan te ontwerpen, dat als grondslag voor verdere discussie zou kunnen dienen.

Op 10-7-1959 vond te Rotterdam een conferentie plaats tussen vertegenwoordigers van het O.V.B.- en E.V.C.-hoofdbestuur. stelde op deze bijeenkomst uitdrukkelijk, dat een fusie tussen de beide organisaties uitgesloten was. Het O.V.B. had zich steeds gedistancieerd van de O.V. en de IJ.G.landen en wenste niet gecompromitteerd te raken, door een samensmelting met een organisatie, die jarenlang als Moskou-horig bekend stond.

Uit de discussies bleek wel, dat het merendeel van de leden van de Algemene Raad afwijzend stond tegenover samenwerking met de E.V.C..

Op voorstel van werd tenslotte besloten, dat de leidingen van O.V.B. en E.V.C. zich nader zouden beraden over de mogelijkheid gezamenlijk een nieuwe vakorganisatie op te richten. Deze organisatie, die geen enkele binding met een politieke partij zou mogen hebben, diende zich in het bijzonder te richten op de thans nog ongeorganiseerde arbeiders.

Uit nadien ontvangen berichten kon worden afgeleid, dat het E.V.C.-bestuur de samenwerking met het O.V.B. als laatste redmiddel beschouwde.

Op een Verbondsbestuursvergadering van 27-7-1959 verklaarde BRANDSEN o.v. dat indien er geen besprekingen met het O.V.B. gaande waren, men er beter aan zou doen de E.V.C. te liquideren.

De visie van . . . die een wekelijks tekort van f 100.- beraamde, noemde BRANDSEN te rooskleurig. Als saneringmaatregel stelde hij voor op vijf na alle gesalarieerde E.V.C.-bestuurders te ontslaan.

Activiteit BVD:

Medio juli 1959 werden de door ons ontvangen berichten over de deplorabele financiële situatie van de E.V.C. zo ernstig, dat moest worden gevreesd voor een volslagen ineenstorting van de organisatie, zelfs vóór de onderhandelingen met het O.V.B. waren beëindigd. Dierhalve werd besloten nogmaals enige financiële steun aan de E.V.C. te verlenen. Zulks geschiedde

Gebeurtenissen:

In de eerste helft van augustus verscheen een uitgave van het E.V.C.-Verbondsbestuur, waarin B.BRANDSEN aandacht besteedde aan "de impasse waarin de Nederlandse vakbeweging verkeert". In dit ontwerp, bedoeld als grondslag voor verdere onderhandelingen met het O.V.B., werd de oprichting van een nieuwe politiek onafhankelijke vakorganisatie bepleit.

Tot heden werden geen berichten ontvangen, welke inzicht zouden kunnen verschaffen in de mate van bereidheid van het O.V.B. om tot samenwerking met de E.V.C. te komen.

Commentaar:

De situatie waarin de E.V.C. eind augustus 1959 verkeerde, was verre van rooskleurig.

Het ledental van de organisatie werd geschat op ca 1500.- Het spreekt vanzelf, dat de contributie-opbrengst slechts een klein deel van de totale kosten van de E.V.C. kon dekken.

Activiteit van enige betekenis werd in deze verslagperiode niet ontplooid.

De internationale contacten waren eind augustus praktisch verbroken; de A.B.T. had, als enige bond, nog contact met zijn beroepsinternationale.

Verder gereleveerde pogingen van het Verbondsbestuur om door een rechterlijke uitspraak het beschikkingsrecht te verkrijgen over het pand aan de Van Breestraat in Amsterdam waren mislukt, zodat ook niet tot verkoop van het perceel Vondelstraat kon worden overgegaan. Evenmin slaagde men er tot dusver in, het pand aan de Heemraadsingel te Rotterdam te gelde te maken.

Behalve de geschetste materiële omstandigheden speelde ook de apathie van de bestuurders een rol. Men had zich neergelegd bij de gedachte, dat de E.V.C. ten dode was opgeschreven.

Uit eind augustus verkregen gegevens mocht zelfs worden geconcludeerd, dat BRANDSEN wilde trachten zijn medebestuurders te bewegen de organisatie uiterlijk per 31-12-1959 op te heffen. Een belangrijke drijfveer voor een snelle liquidatie was kennelijk de vrees, dat de leden van het Verbondsbestuur hoofdelijk aansprakelijk zouden worden gesteld voor eventueel na liquidatie overblijvende schulden.

De indruk wordt verkregen, dat het moreel van de E.V.C.-leiding inmiddels weer enigszins is verbeterd.

Het succes van de staking bij Werkspoor, waarin de E.V.C. een werkzaam aandeel had, heeft een stimulerende invloed gehad.

De medio september officiëel aangekondigde liquidatie van de E.V.C. '58 zal vermoedelijk eveneens een opleving van de activiteit van de E.V.C.-bestuurders tot gevolg hebben.

Een nieuwe sanering, waartoe op de V.V.-vergadering van 14-9-1959 in principe werd besloten, zal het voortbestaan van de organisatie voor de komende maanden moeten verzekeren.

5 oktober 1959

NOOT 96

~~EZ/~~ ~~DPO~~ ^{M. 2000,}
KA/31/1

Vervaardigd in zeven exemplaren.

Ex.no. 6.

IV

HET OPERATIONEEL BELEID

TEN AANZIEN VAN

BRUGGROEP EN F.V.C.

GEDURENDE HET TIJDVAK

OKTOBER t/m DECEMBER 1959

S.W.P.

ORGANISATIE

Gebeurtenissen:

De uitvoering van de in het voorgaande overzicht gereleveerde plannen van het S.W.P. - Partijbestuur om vòòr eind september 1959 een ontwerp - beginselprogramma gereed te hebben, werd enigszins vertraagd door meningsverschillen binnen de commissie, belast met de redactie van dit program.

De onder de S.W.P.-aanhangers bestaande stromingen kwamen ook in de commissie tot uiting. Enige leden wensten de S.W.P. te schoeien op nagenoeg dezelfde leest als de Deense Socialistische Folkeparti - anderen wensten een partij op orthodox Marxistische - Leninistische grondslag.

De tegenstellingen kwamen b.v. tot uiting bij de behandeling van de vraag, hoe de S.W.P. zich de relaties met de C.P.S.U. en andere communistische partijen voorstelde, m.a.w. of de solidariteit van de S.W.P. met de S.U. en andere IJ.G.-staten in het beginsel-program moest worden opgenomen.

Activiteit BVD:

Onze agenten kregen in deze periode opdracht zich op bijeenkomsten en in onderlinge gesprekken uit te spreken tegen de duidelijk revisionistische gedachten, zoals die o.m. tot uiting waren gekomen in het bij de discussie over het S.W.P.-program gehanteerde beginselprogramma van de Deense S.P.

De S.W.P. zou, naar wij meenden, beter geschikt zijn voor onze doeleinden, indien tenminste de schijn een communistische partij te zijn zo lang mogelijk gehandhaafd werd.

In gesprekken werd er op gewezen, dat het beginselprogramma moest worden afgestemd op de communistisch denkenden; of het programma ook nog aantrekkingskracht zou hebben op aanhangers van de P.S.P. en het S.D.C. van de P.v.d.A. was van ondergeschikt belang. Onze visie terzake werd gedeeld door de Joegoslavische gezant hier te lande, die er op aandrong de S.W.P. een communistische partij te doen worden.

Gebeurtenissen:

Eind oktober werd het ontwerp-beginselprogramma gepubliceerd. In een reeks vergaderingen in november en de eerste helft van december werd de inhoud door de S.W.P. - adhaerenten besproken.

Hoewel een groot aantal redactionele wijzigingen werd voorgesteld, bleef de strekking van het geheel praktisch onveranderd.

Verwacht mag worden, dat het beginselprogramma zonder ingrijpende wijzigingen door het in januari 1960 te houden congres zal worden aanvaard.

Eind november kwamen ook de ontwerpen voor Statuten en Huishoudelijk Reglement gereed.

Bij de bespreking van deze ontwerpen in het P.B. bleek opnieuw, dat de ervaringen der discussianten tijdens hun vroeger lidmaatschap van de CPN, bepalend waren voor hun handelingen in het huidige tijdsgewricht.

Bij meerderheid van stemmen werd nl. besloten in de Statuten en het Huishoudelijk Reglement de term "democratisch centralisme" niet te bezigen. Dit betekende niet, dat het beginsel van het democratisch - centralisme overboord werd gezet.

In het eind december aan de S.W.P.-afdelingen ter bespreking toegezonden ontwerp-statuten werd dit organisatie-beginsel als volgt omschreven:

1. De organisatie van de S.W.P. berust op de volgende organisatie-beginselen:
 - a. Alle organen van de partij worden op democratische wijze verkozen en zijn verantwoording verschuldigd aan de leden.
 - b. Lagere organen van de partij zijn ondergeschikt aan hogere organen.

De na vrije en algemene discussie vastgestelde politiek dient te worden uitgevoerd door alle leden. Dit betekent niet dat leden, die een afwijkend standpunt innamen de plicht hebben dit standpunt op te geven. Zij hebben het recht, wanneer de omstandigheden daartoe aanleiding geven, hun standpunt opnieuw te verdedigen. Minderheden in hogere organen hebben het recht bij de discussies in lagere organen

over door het hogere orgaan voorgestelde maatregelen of te volgen politiek hun opvattingen te verdedigen.

Ook in de publicaties van de S.W.P. worden zij in de gelegenheid gesteld hun opvattingen te formuleren. Hierbij blijft van kracht de in de aanhef van dit punt geformuleerde stelling, dat de eenmaal vastgestelde politiek en de organisatorische maatregelen door alle leden dienen te worden uitgevoerd.

2. Alle vraagstukken betreffende het aktieve organisatorische en politieke partijleven worden besproken in de daartoe bestemde partij-organen, met de hierboven gegeven garanties.

De S.W.P. kan niet toestaan, dat leden van deze gegeven garanties afwijken. Fractie-vorming is derhalve noch noodzakelijk noch toelaatbaar.

3. Alle S.W.P.-organisaties en leidende organen van de partij zijn onafhankelijk voor zover het het nemen van beslissingen betreft op het terrein van hun aktiviteit en voor zover deze beslissingen in overeenstemming zijn met het programma, de statuten en de algemene politiek van de partij.

De hogere leidende organen van de partij hebben de plicht de leden te helpen bij het ontwikkelen van initiatieven en aktiviteiten. Teneinde de juiste beslissingen te kunnen nemen, passen de leidende organen en de afdelingen in hun werk de methode toe van overleg inzake alle belangrijke kwesties met betrek-

king tot de aktiviteit en de politiek van de partij.

De leidende organen kunnen ook uitgebreide vergaderingen houden, waaraan ook andere leden en funktionarissen van de partij kunnen deelnemen.

Medio november werd vernomen, dat het P.B. van de S.W.P. besprekingen voerde met de P.S.P. met het oogmerk de S.W.P. een zetel in de Eerste Kamer te bezorgen. Zoals bekend hebben momenteel vier leden van de S.W.P. zitting in de Provinciale Staten. Voor een zetel in de Eerste Kamer zouden vijf stemmen nodig zijn. Als eventuele kandidaten voor de Eerste Kamer werden van S.W.P.-zijde genoemd: G.WAGENAAR en J.HOOGCARPEL.

Overigens stond de aktiviteit van partij- en afdelingsbesturen in de laatste maanden geheel in het teken van het op 23 en 24 januari 1960 te houden eerste partijcongres.

De ontwerpen voor Statuten en Huishoudelijk Reglement werden, evenals eerder met het ontwerp beginselprogramma was geschied, op afdelingsvergaderingen in het gehele land uitvoerig besproken.

Het ligt in het voornemen van het P.B. begin januari 1960 een beschrijvingsbrief voor het congres te publiceren.

Commentaar:

Afgaande op de ter beschikking staande, uiteraard niet volledige gegevens, mag de groei van de S.W.P. bevredigend genoemd worden. In een tiental grote gemeenten bestaan thans vrij actieve afdelingen.

Daarnevens beschikt de partij in een aantal kleinere plaatsen over contactpersonen, die ook ingeschakeld zijn bij de distributie van het blad "De Brug".

Blijkens wordt het S.W.P.-orgaan naar ca 80 verschillende gemeenten verzonden. De oplage mag op ruim 2000 exemplaren worden geschat. Bijna de helft hiervan wordt in Amsterdam verspreid.

Vooralsnog is de oplage van De Brug de enige graadmeter voor de getalsterkte van de S.W.P.-aanhang. Eerst nadat het congres over de hoogte van de contributies heeft besloten zullen lidmaatschapsboekjes worden uitgereikt.

INTERNATIONALE CONTACTEN

Activiteit BVD:

In het voorgaande overzicht werd reeds gesproken over plannen een internationaal tijdschrift te doen verschijnen, dat zou moeten bijdragen aan ons streven om revisionistische tendenzen in communistische kringen in West Europa te versterken.

Aan ons destijds bestaande verlangen - i.c. de formatie van een nieuwe politieke partij, die het initiatief zou kunnen nemen tot uitgifte van een dergelijk tijdschrift - was inmiddels voldaan. Nu moesten verdere maatregelen worden getroffen.

Onzerzijds werd in deze periode getracht enige agenten in het I.C.B.-milieu te introduceren.

Van groot belang was - naar onze mening - te voorkomen, dat het uit te geven tijdschrift een specifiek Nederlandse aangelegenheid werd. Uit dien hoofde werd getracht alle mogelijkheden tot contacten met het buitenland te benutten.

Gebeurtenissen:

Eind oktober bracht in het kader van zijn FIR-activiteiten een kort bezoek aan ons land,

In nauwe samenwerking met werd in november 1959 de aankondiging van het I.C.B. opgesteld. Bij afsluiting van dit overzicht waren hierop gunstige reacties ontvangen uit Zweden, België en Frankrijk. Ook uit Japan had zich een gegadigde gemeld.

Begin december begonnen de plannen voor het I.C.B. vastere vorm aan te nemen.

Besloten werd het blad voorlopig éénmaal per twee maanden te doen verschijnen. Enige personen hadden zich bereid verklaard de vertaling in de Franse, Duitse en Engelse taal te verzorgen,

Het eerste nummer zal, zo mogelijk, in februari 1960 verschijnen.

Grote waarde wordt dezerzijds gehecht aan de reacties van Joegoslavische zijde op de plannen tot uitgifte van een internationaal tijdschrift.

Het contact met de Deense S.F. bleef in de verslagperiode beperkt tot uitwisseling van publicaties.

Het ligt in de bedoeling bij die gelegenheid met van gedachten te wisselen over een regelmatige Deense bijdrage aan het I.C.B.

In september 1959 werd van S.W.P.-zijde contact gelegd met oppositionele elementen in West Duitsland.

De secretaris van het voorlopig partijbestuur zette op een conferentie in Freiburg de oorzaken van het conflict in C.P.M. en vakbeweging uiteen. Hoewel de Duitse conferentie - deelnemers zich in een resolutie uitspraken tegen de formatie van de S.W.P. drongen zij aan op regelmatig contact en voorlichting over de ontwikkelingen in Nederland.

Contacten met oppositionele elementen in andere landen dan hierboven genoemd, vonden tijdens de verslagperiode niet plaats.

Weliswaar werd het S.W.P.-orgaan "De Brug" met een begeleidend schrijven toegezonden aan de redactie van het in Frankrijk verschijnende oppositionele blad Voies Nouvelles, doch tot dusver werd hierop geen reactie ontvangen.

Ook met de hier te lande gevestigde IJ.G.-legaties werden geen betrekkingen onderhouden.

E.V.C.

Activiteit BVD:

Ons beleid ten aanzien van de E.V.C. werd in de afgelopen maanden voornamelijk bepaald door de gedachte, dat de voorgenomen liquidatie van de E.V.C.-1958, met de bedoeling de leden van deze organisatie over te boeken naar het N.V.V., niet strookte met het nationaal belang.

Gevreesd moest worden, dat - indien De GROOT er in slaagde deze manoeuvre met succes uit te voeren - de communisten na verloop van tijd een niet te verwaarlozen invloed in het N.V.V. zouden krijgen. Bovendien zou controle onzerzijds op de communistische vakbewegingsactiviteit ernstig worden bemoeilijkt. Aangezien nauwelijks mocht worden verwacht, dat De GROOT op zijn beslissing terzake zou terugkomen

leek het ons gewenst te trachten een zo groot mogelijk aantal leden van de E.V.C. '58 op te vangen in de "oude" E.V.C.

Onze agenten in de E.V.C. kregen dan ook aanwijzingen bij hun besturen te blijven hameren op de wenselijkheid de liquidatie van de E.V.C.-1958 ten voordele van de E.V.C. uit te buiten.

Gebeurtenissen:

Het E.V.C.-Verbandsbestuur besloot op 28-9-1959 een schrijven over de opheffing van de E.V.C.-1958 te zenden aan de vermoedelijke leden van deze organisatie, waarbij men het adressenmateriaal putte uit de ledenadministratie van 1957.

Bedoelde circulaire werd in oktober in een oplage van 6000 exemplaren verzonden.

Een door de E.V.C.-1958 gedaan verzoek een delegatie naar Praag te mogen zenden, om de voorgenomen omvorming tot "centrum voor actie en voorlichting" te bespreken, werd telegrafisch afgewezen.

Tijdens een onderhoud tussen het ...V.V.-secretariaat en de E.V.C. '58-functionaris verklaarde eerstgenoemde, dat men in Praag uit de dagbladen de plannen van de E.V.C.-1958

had vernomen en dat men daarenboven uit verschillende bedrijven telegrammen dienaangaande had ontvangen. Dit had er toe geleid, dat het W.V.V.-secretariaat een zeer gereserveerde houding wilde aannemen en overleg met de E.V.C.-1958 niet urgent achtte.

In de relaties tussen het W.V.V. en de E.V.C. scheen op dit moment een kentering ten goede op handen.

De ABT/EVC ontving een uitnodiging voor een begin december in Sofia te houden conferentie van de V.V.I.- Transport, terwijl de ENOP/EVC na lange tijd plotseling weer periodieken van de V.V.I.- Overheid ontving.

Het Verbondsbestuur van de E.V.C. besprak op 12-10-1959 de kwestie van de relaties met het W.V.V. Men concludeerde, dat het herstel van de betrekkingen met het W.V.V. moest worden bevorderd op voorwaarde, dat het W.V.V. geen vertegenwoordigers van de E.V.C.-1958 meer zou uitnodigen voor conferenties en vergaderingen.

Inmiddels was duidelijk geworden, dat van de algemeen-secretaris BRANDSEN - in het verleden de stuwende kracht van de E.V.C. - niets meer uitging. Mogelijk was de mislukking van zijn pogingen een fusie met het O.V.B. tot stand te brengen de druppel die de maat deed overlopen. (Begin oktober besloot de Algemene Raad van het O.V.B. de fusie-besprekingen met de E.V.C. stop te zetten.)

Van enige constructieve activiteit van BRANDSEN was nadien geen sprake meer. Integendeel

herhaaldelijk bleek, dat hij gekant was tegen het opnemen van leden van de E.V.C.-1958 in zijn organisatie. Ook het herstel van de betrekkingen met het W.V.V. stuitte bij hem op grote weerstand.

Weliswaar redigeerde hij eind oktober een schrijven aan alle bij het W.V.V. aangesloten zusterorganisaties over de opheffing van de E.V.C.-1958, doch de toon van deze circulaire was bepaald niet bevorderlijk voor het herstel van goede betrekkingen tussen W.V.V. en E.V.C.

De negatieve instelling van BRANDSEN kwam begin november nog eens duidelijk tot uitdrukking. Men buiten zijn aanwezigheid door het Verbondsbestuur genomen besluit, inhoudende dat de vergadering van het administratieve comité van de V.V.I.-Transport in Sofia zou bijwonen, ondanks de aanwezigheid van ter plaatse, werd door BRANDSEN op dictatoriale wijze te niet gedaan.

Activiteit EVD:

Diverse pogingen werden in deze tijd aangewend om BRANDSEN tot rede te brengen.

het Verbondsbestuur trachtte in persoonlijke gesprekken BRANDSEN te overtuigen van de noodzaak alle gevoelsoverwegingen uit te schakelen nu het er om ging de E.V.C. te versterken door leden van de E.V.C.-1958 op te nemen.

Het resultaat van deze pogingen was nihil.

Gebeurtenissen:

In de loop van de maand oktober was in-
tussen duidelijk geworden, dat de liquidatie van
de E.V.C.-1958 in eigen rijen op verzet stuitte.
Van alle zijden kwamen berichten, dat leden van
de E.V.C.-1958 voor het lidmaatschap bedankten.

De GROOT, met deze stemming geconfronteerd,
beval een grootscheepse voorlichtingscampagne. Op
de daartoe te houden vergaderingen mocht echter
niet worden gestemd over het voorstel om op te gaan
in het N.V.V.; dit besluit moest door het congres
worden genomen. Zo nodig moet, volgens De GROOT,
het congres worden uitgesteld, teneinde tijd te
winnen om de E.V.C.-1958-leden te overtuigen.

Het Verbondsbestuur van de E.V.C.-1958
besloot reeds op 12-10-1959 het aanvankelijk voor
december 1959 beraamde liquidatie-congres, uit te
stellen tot 30 en 31 januari 1960.

Het Partijbestuur van de CPN maakte medio
oktober aan de Partijleden bekend, dat, mocht het
Congres van de E.V.C.-1958 het voorstel om op te gaan
in het N.V.V. afwijzen, deze overgang toch door alle
CPN-leden als een partij-opdracht moest worden be-
schouwd.

Groot verzet tegen de liquidatie bestond
o.m. in de BLZ/EVC-1958. Eind oktober liep
met een aantal
medestanders over naar het O.V.B.

Ook in de ABWB/EVC-1958 gingen stemmen op
om na de eventuele liquidatie van de E.V.C.-1958 als
zelfstandige bond te blijven voortbestaan.

Het valt te betreuren, dat de E.V.C.-leiding in deze periode geen gebruik heeft gemaakt van de mogelijkheid de eigen rijen met gedesillustioneerde leden van de E.V.C.-1958 te versterken. Dezerzijds kan niet worden beoordeeld of een grootscheepse uittocht uit de E.V.C.-1958 had kunnen worden bewerkstelligd.

Zeker is echter, dat BRANDSEN door zijn halsstarrige houding de toeloop van vele E.V.C.-1958-leden heeft verhinderd.

Gezien tegen de achtergrond van de financiële moeilijkheden, waarmede de E.V.C. had te kampen - welke moeilijkheden tenminste aanzienlijk verminderd zouden zijn door de inkomsten, verkregen uit de contributies van enige honderden nieuwe leden - lijdt het geen twijfel, dat een gedeelte van de Verbondsbestuurders de hoop op het voortbestaan van de E.V.C. had opgegeven. Een figuur als BRANDSEN kreeg hierdoor de gelegenheid zijn rancuneuze gevoelens t.o.v. de E.V.C.-1958 de vrije loop te laten.

Het D.B. van de E.V.C. beraadde zich hierna op de situatie. Besloten werd tot verdere sanering van de financiën door ontslag te verlenen aan de vrij-

gestelden en . De
leiding van de E.V.C. zou voortaan berusten bij
en

Vorengenoemd besluit zou worden bekrachtigd op een dd. 7-12-1959 te houden vergadering van het E.V.C.-Verbandsbestuur. Deze bijeenkomst ging echter zonder tot resultaten te zijn gekomen uit-een.

Oorzaak hiervan was, dat geheel onverwacht verklaarde zich terug te trekken uit de E.V.C.-leiding. Alle pogingen om hem te bewegen nog enige tijd aan te blijven, faalden.

Als gevolg van deze ontwikkelingen ontstond bij de overblijvende E.V.C.-bestuurders een fatalistische stemming.

Activiteit BVD:

Op dit moment kregen
aanwijzing
om tot elke prijs te verhinderen, dat de E.V.C. nog vóór het liquidatie-congres van de E.V.C.-1958 zou ophouden te bestaan.

Voorkomen moest nl. worden dat de leden van de eind januari 1960 op te heffen E.V.C.-1958 slechts keuze zouden hebben tussen overgang naar het N.V.V. of ongeorganiseerd te blijven. Een dergelijke ontwikkeling zou koren op de molen van De GROOT zijn.

Ook uit S.W.P.-standpunt gezien moest een eventueel uitdoven van de E.V.C. zo lang mogelijk worden uitgesteld, omdat een dergelijke gebeurtenis

op de aanhang van de S.W.P. een psychologisch ongunstige invloed zou kunnen hebben en een domper zou kunnen zetten op het eind januari 1960 te houden congres.

Gebeurtenissen:

Medio december werd een nieuw Dagelijks Bestuur van de E.V.C. gekozen, bestaande uit:

- voorzitter
- secretaris
- penningmeester.

De resultaten van deze bestuurswisseling werden spoedig merkbaar. In een op ruime schaal gepubliceerde verklaring deelde het Verbondsbestuur van de E.V.C. eind december mede, dat op gronden van organisatorische aard besloten was tot het bijeenroepen van een tussentijds congres in februari 1960.

Dit congres zal zijn goedkeuring moeten verlenen aan voorstellen van de huidige leiding, ten doel hebbend het herstel te bevorderen van de organisatorische band met de bedrogen leden van de E.V.C.-1958.

Activiteit BVD:

Onzerzijds werden eind december maatregelen beraamd om de uiterst zorgwekkende financiële situatie van de E.V.C. te verlichten.

Wij beoogden hiermede tevens het moreel van de E.V.C.-leiding dat - zoals eerder uiteengezet - ernstig had geleden weer enigszins te verhogen.

Gebeurtenissen:

Uit inmiddels ontvangen berichten blijkt, dat onze opzet om het moreel van de E.V.C.-leiding te verhogen is geslaagd.

Bij afsluiting van dit overzicht werd b.v. vernomen, dat in de eerste helft van januari 1960 het blad "Werkend Nederland" weer zal verschijnen. In september 1959 was de uitgifte van dit orgaan, mede door gebrek aan middelen, gestaakt.

Tijdens in december gevoerde besprekingen met de West Duitse vakbeweging, gaf de E.V.C.-leiding, niet langer geremd door het negativisme van BRANDSEN, duidelijk te kennen, dat men prijs stelde op herstel van de internationale betrekkingen.

Commentaar:

De situatie in de E.V.C. wordt onzerzijds met gematigd optimisme gezien. Gesteld mag worden, dat de E.V.C. zonder onze bemoeiingen het jaar 1959

waarschijnlijk niet zou hebben overleefd.

De strijd lust van de huidige N.V.C.-leiding steekt gunstig af tegen de apathische en fatalistische houding van vroegere prominenten, die geheel onder invloed van BRANDSEN stonden.

Een prognose van de ontwikkelingen in het komende jaar kan niet worden gegeven, daar veel zal afhangen van de houding der leden van de te liquideren F.V.C.-1958.

Vooralsnog moet worden aangenomen, dat het grootste deel dezer leden, gedesillusionoerd door hun ervaringen in de laatste jaren, niet zal trachten het lidmaatschap van het N.V.V. te verwerven, doch evenmin geneigd zal zijn terug te keren naar de F.V.C.

Onzerzijds zal in de komende maanden worden getracht de zwakke levensvlam van de F.V.C. enigszins aan te wakkeren. De financiële situatie behoeft - na onze interventie van eind december - de eerste maanden geen bijzondere aandacht.

Op organisatorisch gebied heeft de F.V.C.-leiding de handen vol aan de voorbereidingen voor het congres en de pogingen munt te slaan uit de liquidatie van de F.V.C.-1958.

Het terrein van de buitenlandse betrekkingen zal eveneens een aanzienlijk deel van de aandacht van de F.V.C.-topfiguren vergen.

Getracht moet worden nauwere banden aan te knopen met de Joegoslavische vakbeweging.

De in de loop van 1959 ontstane relatie met de Joegoslavische legatie hier te lande, waarvan weinig profijt kon worden getrokken door de niet-geïnteresseerde houding van BRANDSEN, moet zo mogelijk worden versterkt.

Pogingen moeten worden gedaan om gesprekken te entameren tussen de E.V.C.-leiders en vooraanstaande figuren uit het W.V.V.

Elke mogelijkheid tot het leggen van contacten met prominenten uit de C.G.T. en de C.G.F.L. moet worden benut.

Niet onvermeld moge tenslotte blijven het plan een conferentie te beleggen, waarvoor geestverwante vakbonds-functionarissen uit Duitsland, België en Luxemburg zullen worden uitgenodigd.

Dit laatste plan werd eind december reeds besproken met _____, die zich een warm voorstander ervan toonde.

15 januari 1960

NOOT 100

Vervaardigd in vijf exemplaren.

Ex. no. : 4 ,

V.

HET OPERATIONEEL BELEID
TEN ANZIEH VAN
S.W.P. EN E.V.C.
GEDURENDE HET TIJDVAK
JANUARI t/m MAART 1960

S.W.P.

Gebeurtenissen:

De voorbereidingen voor het eerste congres van de S.W.P. veroorzaakten in de eerste weken van 1960 een vrij grote activiteit in alle gedingen van de partij. Afdelingsgewijs vonden vergaderingen plaats waarop gedelegeerden naar het congres werden gekozen.

Het op 23 en 24 januari 1960 te Amsterdam gehouden congres leverde, zoals mocht worden verwacht, geen nieuwe gezichtspunten op. De mening van het voorlopige Partijbestuur over de ingediende voorstellen tot wijziging van de gepubliceerde ontwerpen van beginselprogramma, statuten en huishoudelijk reglement was reeds vóór het congres in De Brug gepubliceerd, hetgeen een vlotte afhandeling van deze onderwerpen bevorderde.

Het valt te betreuren, dat het voorlopig P.B. bij de voorbereiding voor het congres niet voldoende aandacht heeft besteed aan de noodzaak de relaties met gelijkgestemde groepen in het buitenland te versterken. Vooral op grond van financiële overwegingen werd besloten geen gasten uit het buitenland uit te nodigen.

Onze informatiepositie mag,

bevredigend worden
genoemd.

Zulks geldt eveneens t.a.v. de Financiële
Controle Commissie en de Propaganda Commissie
waarin wij worden vertegen-
woordigd.

Reacties CPN:

De Leiding van de C.P.N. voelde zich - na de publicatie in "Vrede en Socialisme" over de volslagen liquidatie van de revisio-nistische groep - begrijpelijkerwijs alles-behalve gelukkig met de ontwikkeling in de S.W.P.

Op 26-1-1960 publiceerde De Waarheid een "Verklaring van het Dagelijks Bestuur van de CPN over WAGENAAR c.s." Hierin heet het:

"Het Dagelijks Bestuur van de CPN heeft kennis genomen van het feit, dat Wagenaar en Gortzak tezamen met een aantal anderen in het afgelopen weekeinde een zogenaamd congres hebben gehouden, waar de vorming van een "Socialistische Werkers Partij" werd bekrachtigd.

Deze bijeenkomst was in hoofdzaak een treffen van lieden, die in de loop van 40 jaar om de een of andere reden uit de CPN werden verwijderd en als anti-communisten bekend staan.

Onder hen waren o.a. , voormalig lid van de Trotskistische RSAP en de Haagse

die uit de partij werd geroeyerd

"); G.van't Reve (Gerard Vanter), sinds lange jaren mede-werker van Frans Goedhart en redacteur van "Het Parool", en verder personen als (Hilversum), Hoogcarspel (Rotterdam), (Utrecht), (Groningen),

(Amsterdam).

NIET aanwezig waren op het congres o.m. B.Brandsen, F.Reuter, C.Geugjes,

G.Geelhoed en voormalige EVC-bestuurders als

e.a.

Hieruit blijkt dat de op deze bijeenkomst aanwezige groep n i e t meer dezelfde is, als waartegen de strijd in de partij heeft plaatsgevonden; voor het merendeel waren zij die daaraan hebben deelgenomen òf niet aanwezig, òf ze namen niet aan de discussie deel en stonden niet candidaat voor een bestuursfunctie.

In werkelijkheid was het "congres" slechts een voortzetting van het werk van een tientallen jaren oude anti-communistische formatie, waaraan de namen van Wagenaar en Gortzak als nieuwe zijn toegevoegd.

Het hele congres en het optreden van de hier gevormde partij staat dus nauwelijks meer in verband met de voorbije partijdiscussie. In werkelijkheid wensen blijkbaar velen Wagenaar niet langer te volgen in zijn avonturen.

De rede die Wagenaar op dit congres heeft gehouden heeft onderstreept, dat hem de taak is toebedacht om op slinkse wijze de politiek van de grote trusts binnen de arbeidersklasse te propageren.

Dat bleek uit zijn aanval op de Chinese Volksrepubliek, die hij van agressie jegens India beschuldigde, en het aanknopen bij de stellingen van de meest reactionaire kringen in Amerika, die trachten een tegenstelling te construeren tussen de Sowjet-Unie en China. Wagenaar nam Frans Goedharts beschuldiging tegen de buitenlandse communistische partijen over, dat zij zich met de interne zaken van de Nederlandse arbeidersklasse bemoeien; voor Nederland kondigde hij het bestaan van een "welvaartsstaat" af.

Verder riep hij de NVV-bestuurders op om communisten en EVC-ers buiten de moderne vakbeweging te houden.

Terwijl Wagenaar en Gortzak op deze manier terecht gekomen zijn bij de alleroudste vijanden van de partij en de arbeidersbeweging, staat onze partij zelf aan het begin van een nieuwe opgang.

In enkele maanden tijds is het ledenaantal met bijna 600 toegenomen.

Dit laat zien dat steeds meer mensen gaan begrijpen dat versterking van de Communistische Partij een beslissende factor is in de strijd van het volk tegen de rechtse regering en de oppermacht van het grootkapitaal.

Onder deze nieuwe leden zijn er verscheidenen, die aanvankelijk in verwarring geraakt waren door het optreden van Wagenaar en hem in zijn optreden steunden.

Zij hebben het heilloze hiervan ingezien.

Het thans gehouden congres van Wagenaar en het vormen van een nieuw anti-communistisch partijtje zal tal van anderen tot het zelfde inzicht brengen. Zij zullen tot de conclusie komen, dat hun weg zich van die van Wagenaar moet scheiden.

Wij wekken hen op het welzijn van de Nederlandse arbeidersklasse voorop te stellen en steken hun de hand toe. Wij zeggen: Blijf niet afzijdig staan in de strijd, onze partij staat voor u open. Wij vragen hun daarbij maar één ding: het veroordelen van iedere fractievorming, waarvan de rampzalige gevolgen nu wel gebleken zijn.

Toetreden tot de partij NU is in vele opzichten een positieve stap. Het onderstreept dat in onze partij alle weldenkende mensen hun plaats kunnen vinden.

Het vormt tevens een opwekking tot velen die nog twijfelden, om eveneens door toetreding tot de partij de vooruitstrevende krachten te versterken.

Daarom richt het Dagelijks Bestuur van de CPN een klemmende oproep tot allen, die door de strijd in de partij buiten haar rijen zijn geraakt, maar die inzien dat zij Wagenaar niet verder mogen volgen: Keer terug tot de partij; versterk de strijd van ons volk en van onze arbeidersklasse!"

Duidelijker nog kwam de beduchtheid van de CPN-leiding aan het licht tijdens een op 27-1-1960 in Felix Meritis gehouden scholingsbijeenkomst. Het P.B.-lid verklaarde daar dat de S.W.P. "die steun krijgt van de BVD en uit kringen van Het Parool, weer een gevaar ging vormen voor de CPN. Daarom moest, vooral in Amsterdam, tegen de S.W.P. worden geageerd.

Na het congres ontplooidde de S.W.P. in het eerste kwartaal van 1960 zeer weinig activiteit. Weliswaar werd op de

5

dd. 6-2-1960 gehouden zitting van het nieuwe partijbestuur besloten tot instelling van een scholingscommissie en een propagandacommissie, doch het effect van deze maatregel kon op korte termijn niet blijken.

Vooralsnog evenmin effectief was de oprichting van een voorbereidingscomité ter vorming van een werkgroep van S.W.P., het S.D.C. en de P.S.P. De S.W.P. wordt in dit voorbereidingscomité vertegenwoordigd door W.GORTZAK en

Uit de keuze der vertegenwoordigers blijkt reeds, dat het S.W.P.-bestuur groot belang hecht aan het onderzoek van de mogelijkheden tot samenwerking, in het bijzonder met de P.S.P. Bekend is echter, dat het PSP-hoofdbestuur afwijzend staat t.o.v. samenwerking met de S.W.P.

De financiële situatie van de S.W.P. liet te wensen over. Blijkens het op het congres uitgebrachte financieel verslag was de partijkas op dat tijdstip geheel leeg. In maart rapporteerde een déficit van ruim f 4000.--, hetgeen de uitgave van het blad De Brug in gevaar dreigde te brengen.

Een en ander was het gevolg van de organisatorische tekortkomingen van het S.W.P.-bestuur, in het bijzonder van

De ledenwerving was op schromelijke wijze verwaarloosd. Het kon aldus voorkomen dat leden van het Partijbestuur nog niet waren ingeschreven als lid van de S.W.P. Van een regelmatige inning der contributie

was evenmin sprake.

Activiteit B.V.D.:

de financiële controle-
 commissie tegen
 deze gang van zaken te verheffen en aan
 te dringen op een bespreking van de situatie
 op een vergadering van leden van het P.B.
 en de Financiële Controle Commissie.
 Toen bleek dat dit voorstel niet
 steunde "aangezien dit een alarmstemming
 in het partijbestuur zou kunnen veroorzaken",
 de financiële controle
 commissie contact te zoeken met
 leden van de propagandacommissie teneinde
 een versnelling van de ledenwerving te be-
 pleiten.

Uit eind maart verkregen informatie
 werd de indruk verkregen dat de inschrij-
 ving van leden langzaam op gang begon te
 komen. De afdelingen ontvingen in de loop
 van de maand maart bericht, dat met ingang
 van 5-3-1960 contributie diende te worden
 geheven volgens de op het congres vastge-
 stelde regeling. Het tot dusver bestaande
 Strijdfonds werd gelijktijdig opgeheven.

Contacten met het buitenland.

Eind januari 1960 begaf

een voor-
 aanstaand S.W.P.-er naar W.-Duitsland.
 In gesprekken met diverse V.V.N.-promi-
 nenten, zoals b.v.

werden
 de achtergronden van de scheuring in de
 C.P.N. en de oprichting van de S.W.P. be-
 licht. Alhoewel de Duitsers zich van com-
 mentaar onthielden, wekten zij de indruk

7

sympathiek te staan tegenover hun Nederlandse gesprekspartners. Zij zegden toe een en ander in eigen kring te zullen bespreken.

Het in de voorgaande overzichten gereleveerde contact met het Joegoslavische gezantschap h.t.l. duurde onverminderd voort.

In februari 1960 kwam

de propaganda-commissie van de S.W.P., in contact met . Laatstgenoemde gaf ook bij die gelegenheid duidelijk te kennen, dat hij achter de S.W.P. stond. Zulks bleek overigens ook uit een uitnodiging aan W. GORTZAK een studiereis door Joego-Slavie te maken.

Contacten met diplomatieke vertegenwoordigers van de IJ.G.-landen vonden in deze verslagperiode niet plaats.

Vermeldenswaard is echter dat

, medio februari 1960 n.a.v. een bezoek aan de R.A., in eigen kring gezegd zou hebben dat men op de R.A. wel achter Paul de GROOT staat, maar dat men hem, , duidelijk had laten blijken veel waardering te hebben voor Gerben WAGENAAR.

INTERNATIONAAL CONTACT BULLETINActiviteit B.V.D.:

De voorbereidingen voor de uitgave van het I.C.B. hebben in deze verslagperiode veel aandacht gevraagd.

De plannen om onmiddellijk na het S.W.P.-congres het eerste nummer van het I.C.B. het licht te doen zien, bleken bij nadere beschouwing onuitvoerbaar. Gedurende de maand januari werd zodanig in beslag genomen door de congresvoorbereidingen, dat aan een enigszins doeltreffende activiteit voor het I.C.B. niet kon worden gedacht. Later bleek nog dat de organisatorische problemen welke aan de uitgifte van een internationaal blad zijn verbonden, had onderschat.

was reeds betrokken bij de werkzaamheden voor het I.C.B. en was voorbestemd om de functie van te vervullen. Een andere was een actief van de S.W.P.- bekend om vele en diverse relaties.

Het plan om de details van het I.C.B.-project met te bespreken tijdens het S.W.P.-congres kon niet worden verwezenlijkt, daar het voorlopige S.W.P.-bestuur besloot geen buitenlanders uit te nodigen.

daarna schriftelijk contact op met de Oostenrijker die zich reeds eerder een warm voorstander van het I.C.B.-plan had getoond. Hem werd gevraagd een datum te bepalen voor een bespreking waaraan ook de
 zou deelnemen. verklaarde zich bereid tot een ontmoeting in de eerste helft van maart en zond tevens een concept voor een inleidend artikel in het eerste nummer van het I.C.B.

Inmiddels hadden

zich ernstig bezig te gaan houden met de organisatieproblemen. Aan de hand van een schema moest een oplossing zien te vinden voor tal van vraagstukken, zoals het verkrijgen van kopij, de vertalingen, het drukken, de distributie, de financiën, verzendlijsten etc. bestaan

Bij het afsluiten van dit overzicht waren erin geslaagd zo niet alle, dan toch de meest belangrijke organisatorische problemen op te lossen.

De bespreking tussen was inmiddels vastgesteld op 10 en 11 maart te Kopenhagen.

het I.C.B.-project met de Joegoslavische gezant besproken en daarbij o.m. de suggestie gedaan dat de Joegoslaven de middelen

zouden verschaffen om de Oostenrijker tot een soort reizend ambassadeur voor het blad te maken. Waarschijnlijk als gevolg van deze stap werd eind februari 1960 uitgenodigd voor een bezoek aan Joegoslavie. In een gesprek deelde later mede dat de Joegoslaven het vooralsnog beter achtten hem, zo lang mogelijk als vooruitgeschoven post in het Internationale Auschwitz Comité te handhaven. Eerst wanneer hij door de Moscovieten volkomen uitgerangeerd zou zijn, zouden de Joegoslaven zich willen bezinnen op de suggestie

Voordat de conferentie begon, had te Kopenhagen nog een gesprek met een vertegenwoordiger van de Joegoslavische Legatie aldaar. Ook deze Joegoslaaf deed uitkomen dat zijn regering sympathiek stond t.o.v. de plannen een internationaal discussie-orgaan voor Marxisten-Leninisten te gaan uitgeven. Eventuele steun zou echter slechts indirect kunnen worden verleend. (Kennelijk wenste men onder geen beding de kans te lopen te worden gecompromitteerd.) Het dringende advies van de Joegoslaaf vooral geen nieuwe communistische internationale op te richten.

De besprekingen leverden weinig resultaat op.

De houding van ten aanzien van het I.C.B.-project werd niet geheel duidelijk.

Enerzijds betoogde hij dat de voorgestelde omvang van het blad (4 pagina's) onvoldoende was voor een behoorlijk discussie-forum, anderszijds gaf hij te kennen, dat hij de uitgave van het blad niet bijzonder urgent achtte.

Een poging om gezamenlijk een hoofd-artikel voor het eerste nummer op te stellen, slaagde slechts zeer ten dele. De grondgedachte van een door vervaardigd concept - dat niet aan de gestelde eisen voldeed -(zie bijlage A) werd zonder enthousiasme of discussie door goedgekeurd. Het voorstel de definitieve tekst t.z.t. ter goedkeuring aan hem voor te leggen, werd als overbodig van de hand gewezen.

Van groot belang blijft niettemin dat zich bereid verklaarde zijn naam als mede-oprichter van het blad te doen publiceren en ook de distributie voor de Scandinavische landen te verzorgen. In hoeverre bereid zal zijn daadwerkelijke steun aan het I.C.B. te verlenen door het schrijven van artikelen, dient te worden afgewacht.

De ontwikkeling van het I.C.B.-project in het eerste kwartaal van 1960 samenvattend, kan worden gesteld dat er aanzienlijke voorde- ringen zijn gemaakt. Een aantal organisatorische problemen werd uit de weg geruimd en een begin werd gemaakt met de internationale uitbouw. Verwacht mag worden dat het eerste nummer in het tweede kwartaal zal kunnen verschijnen.

E.V.C.Gebeurtenissen:

Nadat het Verbondsbestuur op 23-12-1959 hun benoeming had bekrachtigd, begonnen de D.B.-leden Van den BROEK, en aan hun taak de organisatie weer nieuw leven in te blazen.

Een hunner eerste besluiten betrof het bijeenroepen van het Congres tegen half februari 1960. Dit tijdstip was met een bepaalde bedoeling gekozen: men wilde het tegen eind januari geconvoceerde congres van de EVC-1958 afwachten, teneinde de door de opheffing van deze organisatie ontstane situatie uitvoerig te kunnen bespreken.

De ontwikkelingen op het terrein van de internationale relaties waren voor de E.V.C.-leiding hoopgevend.

De V.V.I.-Transport meldde begin januari 1960 het te betreuren dat niet aanwezig was geweest op de in december 1959 in Sofia gehouden zitting van het Administratief Comité. (Zoals bekend was door het eigenzinnig optreden van BRANDSEN niet in staat naar Sofia te reizen). De V.V.I. deed in haar schrijven uitkomen dat men nog steeds beschouwde als lid

en dat men zou voortgaan bescheiden aan de ABT/EVC te sturen. Het conflict in de Nederlandse vakbeweging viel echter buiten de competentie van de V.V.I.

Van belang was voorts dat de Westduitser op 9 en 10 januari een bezoek bracht aan de EVC en bij deze gelegenheid, mede namens

vanuit Nederland een uitvoerig schrijven zond aan de W.V.V.-topfunctionarissen en en aan voor-
aanstaande figuren in Oost-Duitsland, zoals ULBRICHT en . In deze brief luchtten en hun lang opgekropte grie-
ven over de behandeling die zowel zij, als de EVC, hadden ondervonden van de zijde van het W.V.V. en de F.D.G.B., en belichtten zij nogmaals de rol van DE GROOT in het EVC-conflict.

De EVC-1958 congresseerde op 30 en 31 januari 1960. Met 243 tegen 3 stemmen werd besloten de organisatie om te vormen tot een "Centrum voor Klassestrijd en Eenheid in de Vakbeweging".

Formeel was hiermede aan de wensen van DE GROOT voldaan. De praktische uitvoering van DE GROOTS bedoelingen liet echter te wensen over. Het bleek dat slechts weinig leden van de EVC-1958 overgingen naar het N.V.V. Eensdeels was dit te wijten aan de houding van het N.V.V. dat geen prominente EVC-ers in zijn gelederen toeliet, andersdeels bleek in diverse bonden van de EVC-1958 grote weerstand te bestaan tegen overgang naar het N.V.V.

Begin februari 1960 werden opnieuw aanwijzingen ontvangen dat het internationale klimaat ten gunste van de EVC veranderde.

De Duitser bracht aan de EVC-leiding verslag uit van een recent bezoek aan de D.D.R. In een langdurige bespreking met functionarissen van het Bureau Buitenland van

de F.D.G.B. hadden zijn gesprekspartners verklaard dat zij reeds meermalen hadden getwijfeld aan de objectiviteit van de berichtgeving van CPN en EVC-1958.

Het F.D.G.B.-standpunt was dat leden van de EVC-1958 die niet toegelaten werden tot het N.V.V., niet ongeorganiseerd mochten blijven, doch moesten toetreden tot de EVC. De F.D.G.B. zou streven naar herstel van de betrekkingen met de EVC.

Ook vanuit België werden stappen ondernomen om te bevorderen dat de EVC weer zou worden opgenomen in het W.V.V. Bij een bezoek van [] aan [] - met het doel deze uit te nodigen voor het EVC-congres - vertelde laatstgenoemde dat hij met [] de situatie in Nederland had besproken. [] had daarbij laten doorschemeren dat hij niet onwelwillend stond tegenover de EVC. [] was voornemens om in de loop van de maand maart opnieuw contact te zoeken met het W.V.V. en aan te dringen op maatregelen om het herstel van de betrekkingen tussen W.V.V. en EVC te bevorderen.

Activiteit B.V.D.:

[] de EVC-leiding kregen in deze periode opdracht te sonderen of hun medebestuurders gewonnen zouden kunnen worden voor het idee de relaties met het W.V.V. te herstellen. Hierbij werd gedacht aan de mogelijkheid op het EVC-congres een resolutie te doen aannemen waarin de bereidheid tot vriendschappelijke betrekkingen met het W.V.V. tot uitdrukking kwam.

Door de felle oppositie van BRANDSEN, die er in slaagde een aantal mede-bestuurders op zijn hand te krijgen, mislukte deze opzet.

Gebeurtenissen:

Het congres van de EVC vond op 20 en 21 februari plaats te Amsterdam en bracht geen verrassingen. De ruim 100 afgevaardigden volgden aandachtig de door uitgesproken congresrede, waarin bijzondere aandacht was besteed aan de perspectieven van de organisatie. De indruk werd verkregen, dat de congresdeelnemers met nieuwe moed bezielde hun woonplaatsen opzochten.

Opmerkelijk is dat de C.G.T. belangstelling voor het congres toonde door een brief te zenden, waarin men de EVC een voorspoedig congres toewenste. De Joegoslavische vakbeweging deelde telegrafisch mede dat door weigering van de Nederlandse autoriteiten om visa te verstrekken, geen afgevaardigden uit Joego-Slavie aanwezig konden zijn.

De Duitsers en waren de enige buitenlandse gasten.

In het nieuw gekozen Verbondsbestuur

Reeds spoedig na het congres werd de EVC voor een krachtproef geplaatst, t.w. de bouwvakstaking. Begin maart legden de bouwvakarbeiders in een aantal gemeenten het werk neer.

In tegenstelling tot de EVC-1958 bleek de EVC in staat haar stakende leden een behoorlijke uitkering te verstrekken. Zulks had tot gevolg dat het aanzien van de EVC onder bouwvakkers in gelijke mate steeg als de waardering voor de EVC-1958 daalde.

Pogingen van de CPN om door lasterlijke beweringen Henk GORTZAK in discredit te brengen, werkten als een boemerang. De arbeiders, werkzaam op hetzelfde object als GORTZAK, kozen eensgezind partij voor hem en schreven een open brief aan De Waarheid waarin zij rectificatie van het bewuste bericht eisten. Vanzelfsprekend reageerde De Waarheid hierop niet, waarna de E.V.C. het bewuste protestschrijven als manifest in een oplaag van enige tienduizenden exemplaren liet verspreiden op bouwwerken in Amsterdam, Den Haag, Rotterdam en enige andere grote steden. De staking leverde de EVC uiteindelijk enige tientallen nieuwe leden op, onder wie de secretaris van de plaatselijke afdeling van de ABWB/EVC-1958 in Utrecht.

Op het gebied van de verbetering der internationale betrekkingen werd in maart een belangrijk succes geboekt.

De EVC ontving uitnodigingen van de C.G.I.L. en van de C.G.T. voor respectievelijk een in maart te houden conferentie van arbeiders, werkzaam in het hotelbedrijf, en een conferentie van mijnwerkers, te houden in mei in Mülhouse.

Eerstgenoemde conferentie werd namens de EVC bijgewoond door en

die in gesprekken met C.G.I.L.-functionarissen volledig begrip vonden voor het standpunt van de EVC. De Nederlandse afgevaardigden waren ook in de gelegenheid in aanwezigheid van enige C.G.I.L.-functionarissen te spreken met de W.V.V.-vertegenwoordiger die in 1959 samen met de Fransman een onderzoek had ingesteld naar de oorzaken van de scheuring in de E.V.C. liet zich hierbij in gunstige zin uit over de door de EVC gevolgde koers.

Van Italiaanse zijde werd aangedrongen al het mogelijke te doen om het herstel van de betrekkingen tussen W.V.V. en E.V.C. te bevorderen. De C.G.I.L.-functionarissen zegden toe, meer dan tot dusver contact met de EVC te zullen onderhouden.

Conclusie;

Gedurende het eerste kwartaal van 1960 heeft de E.V.C. zich goed kunnen handhaven. Een aanzienlijke verbetering viel te constateren op het gebied van de internationale contacten.

13 mei 1960.

NOOT 105

Aan KB/W 2
Van EZ 1

apl.

- a. In verband met de operatie "PHOENIX" c.s. is het bijzonder gewenst naders bijzonderheden te vernemen over het door RAADSMAN gesignaleerde besluit van de Brugleiding, een theoretisch polemiserend orgaan uit te geven. Wij zullen ons moeten besinnen op de vraag in hoeverre door ons van dit orgaan gebruik kan worden gemaakt voor de "U wel bekende doeleinden". Ik denk in dit verband aan figuren KEESING etc. Kunnen wij voor een plannetje een "git" vinden?

E.Z. 1
16-1-1959.

NOOT 106

Voorlopige doelstellingen B.V.D. inzake
De Brug-E.V.C. vanaf 13 maart 1959.

DE BRUG

I. Oprichting partij.

Momenteel wordt een sterke neiging geconstateerd onder aanhangers van De Brug om te komen tot een partijformatie. Tijdens een kadervergadering van De Brug op 18 maart werd besloten om op 23 maart een conferentie te beleggen, waarbij de oprichting van de partij zal worden besproken, alsmede de uitbouw van het blad "De Brug".

~~Programma.~~

Er gaan stemmen op om de oprichting van de partij officieel in het najaar te doen plaatsvinden en zich in die tussentijd te concentreren op de opbouw van plaatselijke en regionale afdelingen. Onze taak is om de officiële oprichting eerder te doen plaatsvinden. Hiertoe zijn reeds instructies uitgegeven.

In vele gevallen zal het initiatief tot de vorming en de opbouw van de afdelingen voornamelijk moeten geschieden door

Weekblad "De Brug" ?

De Brugleiding overweegt om van het 14 daags orgaan een weekblad te maken. Hiervoor meent men voorlopig een garantiesom van f. 10.000 nodig te hebben. Indien deze plannen worden verwezenlijkt, is het noodzakelijk om ook

met het oog op onze toekomstige plannen

II. Internationale contacten.

Op het ogenblik zijn we gedwongen om alle voorstellen inzake totstandkoming internationaal contact via . te doen, die dan meestal eveneens voor de uitvoering moet zorgdragen. Aangezien

onmogelijk geheel Europa kan bestrijken, was reeds een plannetje om tot een zekere verdeling te komen, opgesteld, hetwelk als voorstel zou kunnen dienen voor

Scandinavische landen - België -

Duitsland - Oostenrijk - H. GORTZAK

Frankrijk - W. GORTZAK

1 Italië

Het nadeel echter is, dat we voorlopig geen andere mogelijkheden t.a.v. deze contacten hebben.

Indien hiermee instemt en één of twee adressen kan verstrekken, dan zal de verdere gang van zaken afhangen van de kwaliteit onze steun en een beetje geluk.

Misschien doet deze gelegenheid zich wederom voor. Een en ander moet uiteraard goed worden voorbereid en langzaam worden opgebouwd. Hierdoor echter kunnen onze mogelijkheden i.z. beïnvloeding van de internationale contacten worden vergroot.

Na Pasen hoopt een ontmoeting te hebben met waarbij ook zal worden uitgenodigd. Het is mijns inziens belangrijk indien tijdens deze bijeenkomst o.m. de volgende punten worden behandeld.

- a. Uitwisseling voor wat betreft de ervaringen van de oppositionele groeperingen in de respectievelijke landen.
- b. Mogelijkheden van het revisionisme en andere Scandinavische landen en Finland. Groepen -

personen en andere details.

- c. Ervaringen van in Frankrijk en België.
- d. Afspraken om wederkerig artikelen op te sturen voor publikaties in de resp. organen.

Hierdoor wordt gestreefd naar internationalisatie van de oppositie in de diverse landen.

Tevens wordt de aanhang in die landen misschien moreel gesterkt. Besproken kan worden om ook andere internationaal bekende figuren, die hiervoor in aanmerking komen, voor bijdragen uit te nodigen.

Vooraf de recente ontwikkeling van het contact met de Joegoslaven is zeer interessant. Mogelijk zal het gesprek in Belgrado ons iets meer vertellen over de achtergrond van de financiële steun en ^{UN} ~~h~~ ideeën omtrent de ontwikkeling van het revisionisme in de verschillende landen.

III. Theoretisch Orgaan

Dit orgaan zou moeten dienen om het standpunt van b.v. oppositie-groeperingen in Nederland en Denemarken in andere partijen uit te dragen. Vooral de toepassing van het democratisch centralisme zal in al haar varianten moeten worden behandeld. Tevens zullen artikelen uit de Moskou-communistische pers aan een kritische beschouwing worden onderworpen, waarbij vooral de opbouwende kritiek een belangrijk onderdeel zal zijn. Afgezien van bovenstaande punten zullen ongetwijfeld vele andere onderwerpen aan de orde komen.

Dit tijdschrift zal internationaal moeten zijn d.w.z. min of meer gerenommeerde medewerkers uit het revisionistische kamp zullen hieraan medewerking moeten verlenen en het zal in meerdere talen moeten verschijnen.

De opzet, uitvoering moet eenvoudig beginnen. Indien het orgaan levenskracht blijkt te bezitten, zal het langzaam kunnen worden uitgebouwd.

De revisionistische groepen zullen zelf de behoefte moeten gaan gevoelen aan zo'n orgaan. Daarom werd in het vorige hoofdstuk "Internationale contacten" voorgesteld dat het onderling uitwisselen van artikelen moet worden aangemoedigd. Eveneens moet b.v. worden overwogen of Franse/Engelse partijgenoten er toe kunnen worden gebracht een Open Brief aan De Brug te zenden, waarin zij het doen voorkomen alsof zij woordvoerders zijn van een aantal personen in die partij. In deze brief moeten zij sympathie betuigen met het streven van De Brug, stellen dat zij het hiermee eens zijn en hetzelfde in hun eigen partijen trachten te bereiken enz. Eventueel zouden deze brieven door anonymi kunnen worden verzonden.

heeft van H.Gortzak het verzoek gekregen om de buitenlandse communistische bladen te bestuderen om hieruit copy voor De Brug te putten.

Wij hopen, dat binnenkort hierover een artikel in De Brug zal kunnen schrijven en dit door andere artikelen zal laten volgen. Zo wordt langzamerhand de idee van een internationaal orgaan ingevoerd.

IV. E.V.C.

Kunnen we momenteel bij De Brug een min of meer opwaartse lijn constateren, bij de E.V.C. is het tegendeel het geval. Het mankeert hier aan enthousiasme en organisatie.

Ondanks de apatische houding bij vele bestuurders niet te doorbreken.

Het W.V.V. zal misschien eind maart een beslissing nemen omtrent de positie van Brandsen. Behalve enige aanschrijvingen, hebben de aangesloten bonden weinig van dit lichaam vernomen. De mogelijkheid dat het W.V.V., wegens interne redenen, geen krachtige houding waagt aan te nemen en daarom het contact met de E.V.C. langzamerhand wil laten "afsterven", is niet uitgesloten.

Misschien dat het contact met de Joegoslaven internationaal iets meer perspectief zal bieden.

De resultaten van het contact met en moeten nog worden afgewacht.

Alhoewel de vooruitzichten voor wat betreft de E.V.C. niet erg hoopgevend zijn, moet toch getracht worden deze organisatie zo lang mogelijk te handhaven en nog liever te versterken. Dit zou kunnen gebeuren door

nieuwe voorstellen te doen op de eerste plaats v.w.b. de organisatie. Indien de E.V.C.-leiding hiertoe bereid is, kan een betere organisatie leiden tot versterking en grotere activiteit op vakbondsgebied.

Ook kunnen geldinjecties worden overwogen, waardoor het moreel mischien wordt versterkt.

Een van de belangrijkste redenen voor handhaving van de E.V.C. is dat de oppositie in Nederland, hoe gebrekkig dan ook, een natuurlijke mogelijkheid behoudt voor gesprekken met partijleden in andere landen.

KB/ 23/59

NOOT 107

Bespreking KB/ , EZ 1 en BPO dd. 18 mei 1960,
betreffende distributie van het I.C.B.

EZ 1 deelt mede uit het voorhanden zijnde materiaal
lijsten te hebben gemaakt van personen in Italië,
Frankrijk, Engeland en Duitsland aan wie het I.C.B.
wellicht zou kunnen worden toegezonden.
Aangezien wij veelal niet beschikken over de adressen
van deze lieden werd de hulp ingeroepen

is op reis geweest
en heeft aldaar
lijsten achtergelaten met het verzoek deze te completeren.
Voorts werd verzocht suggesties te doen inzake personen die, naar mening van
eveneens in aanmerking komen voor een exemplaar van
het I.C.B.
Aan werd op 16-5-1960 een soortgelijke lijst
overhandigd

2. De op deze wijze verkregen adressen zullen geleidelijk
via en moeten worden
ingebracht in de kartotheek van het I.C.B.
Bij EZ zal aantekening worden gehouden welke adressen
via welk kanaal in de I.C.B.-kartotheek zijn gebracht.
3. Het is niet mogelijk om nog vóór de verschijning van
het eerste nummer een groot aantal adressen in te
voeren.

-2-

19 mai 1960.

8

2

NOOT 110

De stelling van GORTZAK en ELDERING, dat er in het buitenland geen behoefte bestaat aan een zuiver theoretisch orgaan toont aan, dat zij de bedoelingen van de initiatiefnemers niet begrijpen. Het I.C.B. zal immers uitgaan van de praktijk - van de bestaande toestand in de diverse communistische partijen en zal de gemaakte fouten moeten ontleden. Het is de bedoeling om gelijkgestemde personen in het buitenland een hart onder de riem steken door met het I.C.B. te bewijzen, dat men communist kan zijn en actief kan deelnemen aan de strijd voor de verwezenlijking van het socialisme zonder lid te zijn van de communistische partij, die zich door dogmatisme en sectarisme van de massa heeft vervreemd.

De werkwijze van GORTZAK en ELDERING doet denken aan de vergadertechniek zoals die in de CPN gebruikelijk is en die terecht door ons allen wordt afgekeurd.

Blijkbaar hecht GORTZAK, indien het gaat om de wenselijkheid van contact met , meer waarde aan het oordeel van een hem persoonlijk ontken- de gesprekspartner in Oostenrijk dan aan het oordeel van zijn mede- redactielid , die hem notabene een introductiebrief voor had meegegeven. Als GORTZAK op deze manier verder gaat kunnen wij niet verwachten, dat wij ons doel zullen bereiken.

Een ander voorbeeld is, dat wij onze mogelijkheden niet benutten. heeft diverse malen gespreken met en hij is er zeker van, dat mentaal aan onze kant staat.

Echter, tot dusver is nog niet bezocht. Wij moeten toch bedenken, dat een figuur als ons kan introduceren in een kring van mensen, die het met ons eens zijn maar die wij nu niet kunnen bereiken, omdat wij hen niet kennen.

Wellicht vindt U op 20-1-61 gelegenheid nog eens te wijzen op de noodzaak van een smalle basis voor het I.C.B.

Indien dat Wouter GORTZAK en Pim ELDERINGZ weer behept zijn met brede basisgedachten, op welke wijze de uitvoering van hun plannen wil voorkomen.

Moet worden aangenomen, dat de nieuwe medewerkers (Ger HARMSSEN en SMULDERS) door GORTZAK zijn aangetrokken om hem te steunen in zijn voornemen om een links-socialistisch blad te gaan uit- geven.

Is van mening, dat Wouter GORTZAK bereid en in staat zal zijn om nu zonder verdere tijdverspilling enige artikelen op smalle basis te schrijven, zodat het eerste nummer van het I.C.B. eindelijk kan verschijnen.

19 januari 1961

NOOT 114

MAANDOVERZICHT

No 9 1962

BINNENLANDSE VEILIGHEIDSDIENST

Maandoverzicht no. 9 - 1962

(Tijdvak 1-9-1962 t/m 30-9-1962)

I N H O U D

V. Overige groeperingen

"De Brug" over De Groots gehandhaafde machtspositie 22

H O O F D S T U K V

OVERIGE GROEPERINGEN

Het Internationaal Contact Bulletin

Deze maand verscheen eindelijk de reeds zo lang in het vooruitzicht gestelde derde uitgave van het Internationaal Contact Bulletin (ICB). Dit orgaan - zoals bekend uitgegeven onder auspiciën van de SWP - zou oorspronkelijk een twee-maandelijks periodiek zijn. Tengevolge van moeilijkheden binnen de redactie (voornamelijk over de te volgen koers) alsmede door gebrek aan geschikte kopij was het ICB tot dan toe nog slechts 2 maal verschenen (vorige uitgaven dateren van mei en september 1961).

Het pas uitgekomen ICB, dat 8 pagina's beslaat, wordt voor het grootste deel gevuld met een artikel van zekere over "De strijd voor het socialisme in landen met een uitgesproken kapitalistische economie". Dit artikel werd overgenomen uit het links-socialistische orgaan "ISSS-News" van augustus 1961. (De ISSS-International Society of Socialist Studies-, die ook in Nederland een vertakking heeft, stelt zich ten doel de oorspronkelijke socialistische theorieën en ervaringen te bestuderen en te komen tot een uitwisseling van ge-

dachten hierover met andere links-socialistische en communistische groeperingen.) stelt, dat tengevolge van de veranderingen, die zich de laatste eeuw binnen het kapitalisme hebben voltrokken de marxistische stellingen ten aanzien van de economie in de kapitalistische landen niet meer onverkort gelden. De verwezenlijking van het socialisme moet in deze tijd worden bereikt door te streven naar medezeggenschap van de arbeiders over de productiemiddelen en in het beleid van de overheid.

Verder bevat het nieuwe ICB enkele korte ongesignde artikelen over het XXIIste CPSU-congres, de betekenis van de voortgaande destalinisatie en de eenheid in de communistische beweging.

NOOT 117

27

MAANDOVERZICHT

No 8 1962

BINNENLANDSE VEILIGHEIDSDIENST

Maandoverzicht no. 6 - 1962

(Tijdvak 1-6-1962 t/m 30-6-1962)

I N H O U D

Blz.

V. Overige groeperingen

Het verkiezings-échéec van de SWP 23

H O O F D S T U K V

OVERIGE GROEPERINGEN

De Socialistische Werkers Partij - SWP

Reactie op de verkiezingsuitslag

Zoals verwacht mocht worden, heeft de leiding van de SWP zich bijzonder teleurgesteld getoond over het negatieve resultaat dat de gemeenteraadsverkiezingen haar partij in Amsterdam hebben opgeleverd. Men had er immers op gerekend althans één zetel in de hoofdstedelijke gemeenteraad te bemachtigen.

In "De Brug" heeft de partij haar échec inmiddels ruitelijk erkend. De SWP-bestuurders hebben nog getracht de bittere pil te vergulden door te wijzen op de versterking van het "linkse kamp", welke uit de winst van PSP en CPN valt af te leiden.

Het klinkt niettemin wat geforceerd als de SWP in "De Brug" over "fraaie successen" van de PSP spreekt en zelfs aan het geduldige papier durft toe te vertrouwen, dat ook het CPN-resultaat in zekere zin tot tevredenheid stemt.

Tevreden blijkt men namelijk, omdat de verkiezingsuitkomst van PSP en CPN samen - hoewel nog gescheiden - het perspectief lijkt te openen naar "een werkelijk anti-atoombomfront". Alsof de jegens de CPN geuite waardering nog niet genoeg was, wordt hieraan toegevoegd, dat deze partij een tamelijk fatsoenlijke verkiezingscampagne heeft gevoerd. De Brug-redactie laat ook "De Waarheid" in deze eer delen met de erkenning dat de verkiezingseditie van het CPN-dagblad een redelijk aanzien en een behoorlijke inhoud had.

Zoekend naar een verklaring voor de geleden nederlaag, wordt van de zijde der SWP opgemerkt, dat het niet-deelnemen van de partij aan de Statenverkiezingen in Noordholland fataal moet worden geacht. Als nevenfactoren worden genoemd de beperkte actie-radius van "De Brug", het gemis van publiciteits-mogelijkheden als radio en t.v. en - last but not least - de hardnekkige lastercampagne van de CPN. Voor velen moet de SWP niet meer zijn dan een groep, die in een privé-conflict met Paul de

Groot is gewikkeld, zo wordt betoogd.

Resumerende heeft de redactie van "De Brug" erkend, dat de in Amsterdam behaalde stemmen (minder dan 4.000) een te smalle basis vormen om nog partijpolitiek in de traditionele zin van het woord te kunnen bedrijven. (Bij de Kamerverkiezingen van 1959 behaalde de Bruggroep in Amsterdam nog bijna 15.000 stemmen.)

De SWP blijkt zich inmiddels in engere kring reeds te hebben bezonnen op hetgeen haar nu verder te doen staat. Slechts een minderheid in het partijbestuur zou de mening zijn toegedaan dat de SWP geen toekomst meer heeft. Enkelen zouden er zelfs wel voor voelen hun krachten voortaan in dienst van de PSP te stellen. Naar verluidt is echter de meerderheid de mening toegedaan, dat de partij aan haar kleine groep van kenmerkend politiek bewuste kiezers verplicht is haar werk voort te zetten.

Velen hebben niettemin critiek op de leiding, waarvan te weinig zou zijn uitgegaan en die onvoldoende aandacht aan het onderhouden van het contact met de gewone leden zou hebben besteed. Naar verwacht mag worden zal de SWP haar werk voorshands wel op de oude voet voortzetten. Het bestuur zou voornemens zijn eerst op een later tijdstip, wellicht tegen het einde van dit jaar, een conferentie te beleggen die definitief over het voortbestaan van de SWP moet beslissen.

NOOT 118

MAANDOVERZICHT

No 7-8 1962

BINNENLANDSE VEILIGHEIDSDIENST

Maandoverzicht nrs. 7/8 - 1962

(Tijdvak 1-7-1962 t/m 31-8-1962)

342

I N H O U D

Blz.

II. Activiteiten van de CPN

De CPN en de dissidente communisten; verklaring
van het dagelijks bestuur over de SWP 8

V. Overige groeperingen

De neergang van de Socialistische Werkers Partij 26

H O O F D S T U K I I

ACTIVITEITEN VAN DE COMMUNISTISCHE PARTIJ VAN NEDERLAND

Verklaring dagelijks bestuur over de SWP

Merkwaardig is de verklaring van het dagelijks bestuur van de CPN, die in "De Waarheid" van 4 juli jl. werd gepubliceerd over de nederlaag van de Socialistische Werkers Partij bij de jongste gemeenteraadsverkiezingen in Amsterdam. Daarin wordt namelijk op de aanhang van de SWP een beroep gedaan om tot de CPN terug te keren. Alleen verkiezingscandidaten en lijstindieners van de SWP zijn van dit aanbod uitgesloten. Naast een tactische manoeuvre tot verdere ondermijning van de reeds gehavende SWP zou het aanbod een voorbode kunnen zijn van een iets mildere houding der CPN tegenover de "dissidenten". Het lijkt niet uitgesloten, dat De Groot de verklaring heeft geïnspireerd, maar dan mogelijk op aandringen van autoriteiten in Moskou, vanwaar hij op 25 juni, dus kort tevoren in ons land terugkeerde. De Nederlandse partijleider toonde zich voordien nimmer geneigd tot een dergelijke souplesse tegenover zogenaamde renegaten.

H O O F D S T U K V

OVERIGE GROEPERINGS

De Socialistische Werkers Partij - SWP

Onder de kop "Bedankt voor de eer" verscheen in "De Brug" van 14 juli 1962 de eerste officiële reactie van SWP-zijde op het in de aanvang van hoofdstuk II vermelde CPN-aanbod van hernieuwd partijlidmaatschap voor dissidente communisten, leidende figuren uitgezonderd.

De leden van de SWP zullen zich bij dit aanbod afvragen, zo meent de schrijver in "De Brug", waaraan zij, die eerder van de zijde der CPN werden gedoodverfd als klasseverraders e.d., deze eer thans zo plotseling te danken hebben. Zij zullen de CPN-uitnodiging stellig als een "document van onoprechtheid" taxeren en voor kennisgeving aannemen.

Onoprecht is het aanbod volgens de SWP-commentator vooral, omdat van de kant der CPN geen enkele poging wordt gedaan om opheldering te verschaffen omtrent de oorsprong en de achtergrond van de scheuring in de partij. De CPN-leiding geeft bovendien geen enkele waarborg dat voor stalinistische methoden in haar partij geen plaats meer is. De leden van de SWP - zo besluit het artikel - bedanken dan ook voor de eer, hun door het dagelijks bestuur van de CPN bewezen.

Intussen zal afgewacht moeten worden of de wens (van de SWP-leiding) hier niet de vader van 'e gedachte is. Het is immers bekend, dat verschillende aanhangers van de SWP zich in de nodige bij de jongste gemeenteraadsverkiezingen afvragen of deze partij nog wel toekomst heeft.

NOOT 120

MAANDOVERZICHT

No. 10 1964

BINNENLANDSE VEILIGHEIDSDIENST

Maandoverzicht no. 10 - 1964

(Tijdvak 1-10-1964 t/m 31-10-1964)

I N H O U D

Blz.

IV. Andere groeperingen

De Socialistische Werkers Partij

24

H O O F D S T U K I V

ANDERE GROEPERINGEN

De Socialistische Werkers Partij (SWP)

Reactie op de val van Baruch

Zoals te verwachten viel heeft de SWP-leiding, zo snel mogelijk en welhaast gretig, gereageerd op de schorsing van [] als lid van CPN. Zij deed dit via haar spreekbuis "De Brug" op 17 oktober j.l.

Dat haar onverholen sympathie voor de thans verketterde partij-functionaris mede voortspruit uit de eigen ervaringen tijdens het onverkwikkelijke conflict met de CPN-leiding in de jaren 1957-1958, is duidelijk. Dat zij voorts de Baruch-affaire aangreep om de fiolen van haar immer nog levende gramschap jegens De Groot over het hoofd van de CPN-voorzitter uit te storten, behoeft niemand te verbazen.

Verder wil de SWP kennelijk van de gelegenheid gebruik maken om - met een half oog naar Moskou? - De Groot aan de kaak te stellen, hem beschuldigend van het volgen van een dogmatische en in vele opzichten tegen de CPSU-lijn ingaande koers. In dit verband wordt b.v. opgemerkt, dat pro-Chinese opposanten als [] (Amsterdam) en [] (Rotterdam) nog steeds ongestraft activiteit in de CPN kunnen ontplooiën, terwijl een pro-Russische figuur als [] als -lid werd geschorst en - bij voortgaande activiteit in de ingelagen richting - vermoedelijk als CPN-lid geroyeerd zal worden.

Elders wordt geïnsinueerd, dat De Groot naar zijn innerlijke overtuiging "dicht bij, zo al niet volkomen" op het standpunt van de Chinese CP staat, doch dit niet openlijk durft uit te spreken.

Overigens moedigt de "Brug"-redactie [] kennelijk zelf tot voortgaande activiteit tegen De Groot c.s. aan, als zij hem in een hoofdartikel aanbiedt zijn politiek "memorandum" in het SWP-blad te publiceren.

Hetzelfde doet de redactie in dit nummer in een open brief "Aan Friedl Baruch!" waarin zij hem "en zijn geestverwanten in de CPN", evenals in het verleden aan voorstanders van "het Chinese standpunt", plaatsruimte in het SWP-orgaan offreert.

De functie van "De Brug"

Met deze opmerking komt onmiddellijk een kwestie aan de orde, waarover in "De Brug" al herhaaldelijk is gediscussieerd, t.w. de vraag naar de functie van dit blad.

Weliswaar stelt de redactie ook nu weer, dat het blad o.a. wordt uitgegeven "om aan socialistcn en communisten gelegenheid tot discussie te geven over belangrijke vraagstukken van de arbeidersbeweging", doch eenheid van opvatting hierover bleek tot dusver noch bij de redactie, noch bij de lezers van "De Brug" te bestaan.

Sommigen, o.w. degenen die menen dat de SWP als politieke partij geen bestaansgrond meer heeft, pleiten ervoor "De Brug" tot een algemeen "links" discussie-orgaan te maken, los van de SWP. Dit te meer, waar "Socialistisch Perspectief" - het voormalig orgaan van het Sociaal Democratisch Centrum (SDC) en later van deszelfs geestverwanten - sinds enige tijd is opgehouden te verschijnen.

Anderen willen hun krachten liever geheel gaan wijden aan partijen als de CPN, de PvdA of de PSP, zoals de bekende Ger Harmsen, die de hoop op gezondmaking van de CPN via de SWP en haar orgaan opgaf en inmiddels - in "De Brug" van 26 september j.l. - alle moedcloze geestverwanten opwekte toe te treden tot de PSP, wat hij inmiddels zelf òòk deed.

Eén der redactieleden bleek in hetzelfde nummer evenwel van mening te zijn, dat èn voor de SWP (b.v. als partner in de vredesstrijd) èn voor "De Brug" (b.v. als medium ter beïnvloeding van de CPN) nog wèl een toekomst is weggelegd.

Cok ziet deze scribent - evenals de redactie (in "De Brug" van 17 oktober) - "De Brug" nog als een bruikbaar discussie-orgaan voor de verschillende "linkse" groeperingen. Daarnaast overwoegt hij tenslotte, dat "een contactcommissie, samengesteld uit de vertegenwoordigers der verschillende linkse stromingen zeer nuttig (zou) kunnen zijn en zeker tegemoet (zou) komen aan het verlangen naar samenwerking en eenheid dat bij vele socialistcn aanwezig is".

NOOT 121

MAANDOVERZICHT

No. 7-8 1964

BINNENLANDSE VEILIGHEIDSDIENST

Maandoverzicht no. 7/8 - 1964

37

(Tijdvak 1-7-1964 t/m 31-8-1964)

I N H O U D

Elz.

Liquidatie van de "oude" EVC.

26

Liquidatie van "oude" EVC

In velerlei toonaarden is in dagbladen en periodieken geschreven over de opheffing van de Eenheidsvakcentrale per 1 augustus 1964. In juli ontvingen de EVC-leden van hun verbondsbestuur een vier pagina's tellende circulaire, waarin omstandig het waarom (niet het hoe) van de opheffing werd uiteengezet. Het verbondsbestuur herinnert daarin aan de oprichting van de Eenheidsvakbeweging in mei 1945 en aan de eerste frustratie: de weigering van het NVV om een fusie aan te gaan. De circulaire releveert de scheuring in de EVC in maart 1958 en vermeldt de mislukte pogingen om met enkele kleine, min of meer verwante vakorganisaties - allereerst het Rotterdamse OVB - in zee te gaan.

In de circulaire wordt met geen woord gesproken over de financiële afwikkeling van zaken en over de verkoop van de eigendommen. (Uit andere bron werd vernomen, dat het EVC-bestuur de resterende - met een hoge hypotheek belaste - panden in Amsterdam, Van Breestraat 60, en Den Haag, Koningstraat 42, heeft verkocht. De EVC heeft voorts nog de beschikking over een gebouw in Rotterdam, Heemraadsingel 125, waarvan CFN en EVC elkaar het eigendomsrecht betwisten. Met de opbrengst van dit als pension verhuurde gebouw zou de EVC belastingschulden willen betalen.) Uit het feit, dat het EVC-verbondsbestuur de centrale niet door een congres heeft doen opheffen - zoals de statuten voorschrijven - en de ledenkring v.z.b. nauwelijks heeft gereageerd, moet wel worden geconcludeerd, dat de aanhang van de EVC langzamerhand was geslonken

tot een handjevol leden.

Aan de kant van de CPN is ook weinig aandacht aan de opheffing van de EVC besteed. "De Waarheid" van 23 juli bevatte slechts een kort artikel onder de kop: "Scheurmakersgroep ontbonden. Sip.c.s. moeten failliet erkennen."

Zoals bekend had in 1958 een meerderheid in het EVC-verbondsbestuur, tezamen met een aantal bestuurders van aangesloten bonden, een soort "staatsgreep" uitgevoerd tegen de werkelijke leiding van de EVC - t.w. het dagelijks bestuur van de CPN. Het doel daarvan was opheffing van de EVC, waartoe Paul de Groot had besloten, tegen te gaan en de EVC onder een niet van De Groot afhankelijk bestuur te doen voortbestaan. Deze manoeuvre heeft echter slechts geleid tot een versnelde afbrokkeling van de communistische vakbeweging: zo zagen b.v. veel "papiereren" leden in de scheuring een gereede aanleiding om te bedanken. Duidelijker dan ooit kwam aan het licht, dat alleen de motorische kracht van de CPN de EVC tot dan toe drijvende had gehouden.